រៀបចំដោយ

គាំទ្រដោយ

ព្រឹត្តិបត្រពាណិជ្ជកម្ម
iTrade Bulletin

Inside
infographic

Policy Brief:
Geo-economic Fragmentation and Resilience of Global Product on Value Chains in East Asia and ASEAN

Shandre Mugan Thangavelu
Jeffrey Cheah Institute for Southeast Asia, Sunway University

ភ្នំល ០១ | លេខ ០៦ | ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ២០២៥
VOLUME 01 | ISSUE 06 | SEPTEMBER 2025

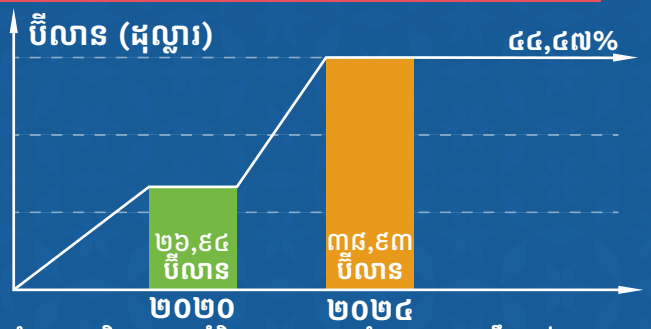
ការស្វែងយល់អំពី ផ្នែកទី១
សក្តានុពលផលិតផលស្រូវ និងអង្ករនៅកម្ពុជា

រៀបចំដោយ | គាំទ្រដោយ

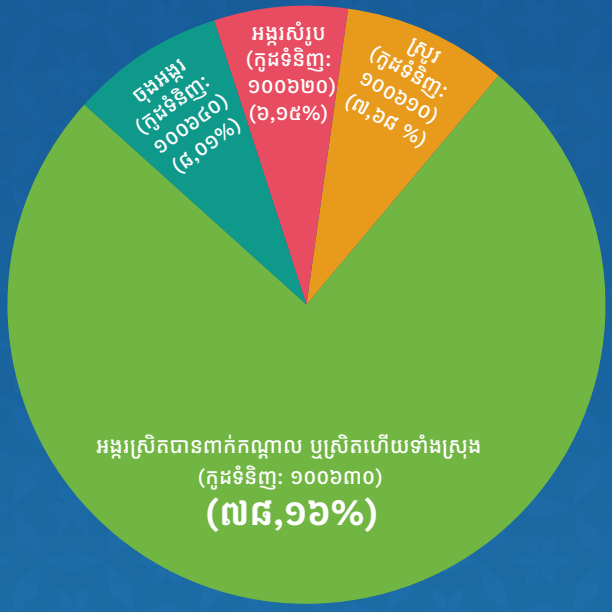
សូមស្កេនដើម្បីទាញយក
ព្រឹត្តបត្រពាណិជ្ជកម្ម
** ព័ត៌មានបន្ថែម
សូមទាក់ទងមកកាន់លេខទូរស័ព្ទ
ទំនាក់ទំនងសាធារណៈ ១២៦៦

I.ព័ត៌មានមូលដ្ឋាន នៃស្រូវ និងអង្ករ (កូដទំនិញ:១០០៦)

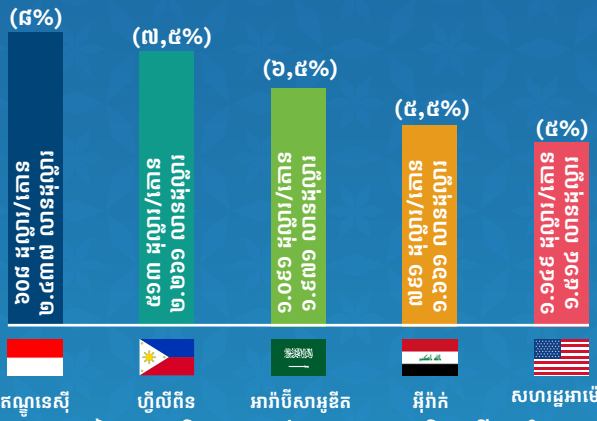
ការនាំចូលស្រូវ និងអង្ករ (កូដទំនិញ: ១០០៦)សម្រាប់ទីផ្សារពិភពលោក

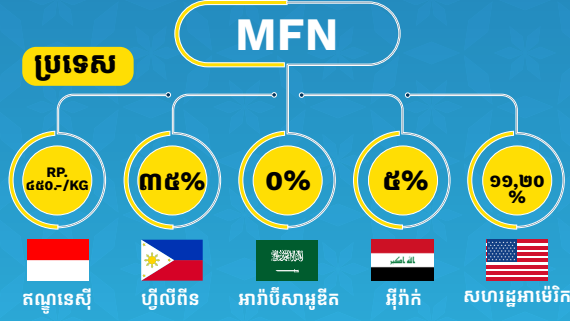
ការនាំចូលស្រូវ និងអង្ករ (កូដទំនិញ: ១០០៦) ក្នុងឆ្នាំ(២០២៤) មានទឹកប្រាក់សរុប ចំនួន ៣៨,៩៣ ប៊ីលានដុល្លារ

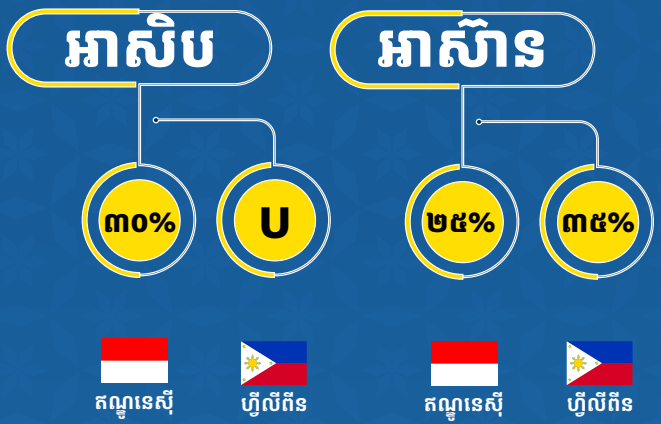
១.ប្រទេសកំពូលទាំង៥ សម្រាប់ការនាំចូលអង្ករស្រិតបានពាក់កណ្តាល ឬស្រិតហើយទាំងស្រុង(កូដទំនិញ: ១០០៦៣០)លើទីផ្សារពិភពលោក (២០២៤)

អត្រាពន្ធគយ នៃអង្ករស្រិតបានពាក់កណ្តាល ឬស្រិតហើយទាំងស្រុង សម្រាប់ការនាំចូល(កូដទំនិញ: ១០០៦៣០)

អង្ករស្រិតបានពាក់កណ្តាល ឬស្រិតហើយទាំងស្រុង

II.ចំណុចសំខាន់ៗ នៃឧស្សាហកម្មស្រូវនិងអង្ករ កម្ពុជា (២០២៤)

កម្ពុជាគឺជាប្រទេសផលិតស្រូវធំជាងគេទី១០ របស់ពិភពលោកនិង ជាប្រទេសដែលនាំចេញស្រូវ(កូដទំនិញ: ១០០៦១០)ធំជាងគេទី១ របស់ពិភពលោក ហើយក៏ជាប្រទេសនាំចេញអង្ករស្រិតបាន ពាក់កណ្តាល ឬស្រិតហើយទាំងស្រុង (កូដទំនិញ: ១០០៦៣០) ធំជាងគេទី៩ របស់ពិភពលោកនៅឆ្នាំ(២០២៤)

កម្ពុជាបានឈ្នះពានរង្វាន់អង្ករល្អបំផុតរបស់ពិភពលោក២០១២, ២០១៣, ២០១៤, ២០១៨, និង ២០២២ ក្នុងសន្និសីទស្រូវអង្ករ

ផលិតកម្ម
១៣,៨៩ លានតោន/ឆ្នាំ

ផ្ទៃដីដាំដុះ
៣,៨៦ លានហិកតា

អតិរេកស្រូវ
លើសពី ៧ ទៅ ៨ លានតោន/ឆ្នាំ

ការនាំចេញអង្ករ
៦៥១.០០០តោន (ធ្លាក់ចុះ -0,៧%) ប្រាក់ចំណូល ពីការនាំចេញ៖ ៤៩១ លានដុល្លារ(កើនឡើង+ ៥,៣%)(២០២៤)

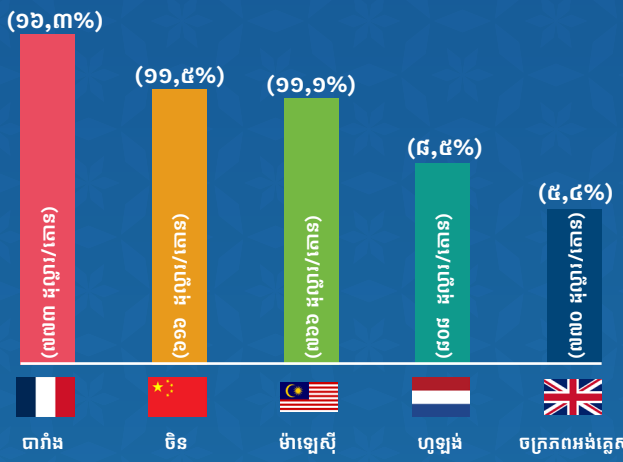
ការស្វែងយល់អំពី ផ្នែកទី២
សក្តានុពលផលិតផលស្រូវ និងអង្ករនៅកម្ពុជា

ការនាំចេញស្រូវ៖ ៥,១ លានតោន
ប្រាក់ចំណូលពីការនាំចេញ៖ ១.៤៩៦ លានដុល្លារ (២០២៤)

តម្លៃនៃការនាំចេញគិតជាមធ្យម
អង្ករ៖ ៧១៥,៨២ ដុល្លារ/តោន ស្រូវ៖ ២៩៣,៣៣ ដុល្លារ/តោន

កម្ពុជានាំចេញស្រូវទៅកាន់វៀតណាម
(លើសពី៩៥% នៃការនាំចេញស្រូវសរុប)

ប្រទេសកំពូលទាំង៥ ដែលនាំចូលអង្ករស្រិតបានពាក់កណ្តាល ឬស្រិតហើយទាំងស្រុង(កូដទំនិញ: ១០០៦៣០) ពីកម្ពុជានៅឆ្នាំ២០២៤

សក្តានុពលនៃការនាំចេញរបស់កម្ពុជាទៅកាន់ប្រទេសដទៃ (ការប៉ាន់ស្មានសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២៩)

ប្រទេស	សក្តានុពលនៃការនាំចេញ	ការនាំចេញបាន	សក្តានុពលនៃការនាំចេញនៅសល់
	អង្ករស្រិតបានពាក់កណ្តាល ឬស្រិតហើយទាំងស្រុង(កូដទំនិញ: ១០០៦៣០)(ដុល្លារ)		
ឥណ្ឌូនេស៊ី	១០ លាន	៣,១ លាន	៧,៣ លាន
ហ្វីលីពីន	២០ លាន	៦៩៦ ៣ន់	១៩ លាន
អារ៉ាប៊ីសាអូឌីត	៦,១ លាន	៤,៦ លាន	១,៥ លាន
សហរដ្ឋអាមេរិក	៤៧ លាន	១,៤ លាន	៤៦ លាន

រៀបចំដោយ

គាំទ្រដោយ

ប្រភព៖ ១. ITC(Trademap). Retrieved August 05, 2025 from (https://www.trademap.org)
២.ASEAN Tariff Finder(https://asean.mendel-online.com/)
៣. ក្រសួងកសិកម្មសហរដ្ឋអាមេរិក (https://www.fas.usda.gov/data/production/commodity/0422110)

III.គំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល

១.ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្រ

▶យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការពង្រីកទីផ្សារ និងពិពិធកម្មការនាំចេញអង្ករកម្ពុជា ឆ្នាំ២០២៥-២០៣០៖

▶គោលដៅ៖ "ដើម្បីសម្រេច បានការនាំចេញអង្ករមួយលានតោនតាមរយៈកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជិតស្និទ្ធជាមួយតួអង្គខ្សែច្រវាក់តម្លៃអង្ករជាយុទ្ធសាស្ត្រ"

▶វិធានការយុទ្ធសាស្ត្រ៖

- ១. ការពង្រឹងការស្រាវជ្រាវផ្នែកទីផ្សារ ដើម្បីជួយជំរុញការនាំចេញអង្ករប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព
- ២. ការលើកកម្ពស់លទ្ធភាពទទួលបានទីផ្សារសម្រាប់សំហូរពាណិជ្ជកម្មអង្ករដោយរលូន
- ៣. ការពង្រឹងម៉ាកយីហោ និងការផ្សព្វផ្សាយផលិតផលអង្ករកម្ពុជា
- ៤. ការលើកកម្ពស់សមត្ថភាពរបស់ម្ចាស់រោងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវ និងអ្នកនាំចេញអង្ករ
- ៥. ការពង្រឹងសមត្ថភាពនាំចេញរបស់សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជាសម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់ទ្រង់ទ្រាយធំ
- ៦. ការទទួលយកដំណោះស្រាយផ្នែកលើទីផ្សារ ដើម្បីលើកកម្ពស់ខ្សែច្រវាក់តម្លៃអង្ករបស់កម្ពុជា

▶ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍កសិ-ឧស្សាហកម្មកម្ពុជា ឆ្នាំ២០១៩-២០៣០៖

- • ការបង្កើនទិន្នផលស្រូវ និងកាត់បន្ថយការខាតបង់ក្រោយការប្រមូលផល
- • ការពង្រឹងខ្សែច្រវាក់តម្លៃស្រូវ (ពីកសិដ្ឋានរហូតដល់ការនាំចេញ)
- • ការលើកកម្ពស់ការអនុវត្តកសិកម្មដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ

▶គោលនយោបាយស្តីពីការជំរុញផលិតកម្មស្រូវ និងការនាំចេញអង្ករ (២០១០)

- • មានគោលបំណងជំរុញការនាំចេញអង្ករ បង្កើនប្រាក់ចំណូលដល់កសិករ និងពង្រីកចំណែកទីផ្សារអង្ករកម្ពុជាលើពិភពលោក

សម្គាល់៖ការធ្វើពិពិធកម្មទីផ្សារអង្ករ និងផលិតផលអង្ករ(មេ្សាអង្ករ និងមេ្សា, មី និងប៉ាស្តា, អាហារសម្រន់, ស្រាចេញពីអង្ករ, ប្រេងកន្ទក់ និងផលិតផលសុខភាព) ជាយុទ្ធសាស្ត្រយូរអង្វែងសម្រាប់រក្សាចេរភាពថ្លៃ និងបង្កើនតម្លៃបន្ថែម

៤.របាយការណ៍បូកសរុបការងារកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទឆ្នាំ២០២៤ និងទិសដៅឆ្នាំ២០២៥ ទំព័រ៧
៥. យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការពង្រីកទីផ្សារ និងពិពិធកម្មការនាំចេញអង្ករកម្ពុជា ឆ្នាំ២០២៥-២០៣០
៦. របាយការណ៍សហព័ន្ធស្រូវអង្ករកម្ពុជា (https://www.information.gov.kh/articles/149120)
៧. ITC(Trademap) (Export Potential Map) RetrievedAugust 20, 2025 from (https://exportpotential.intracen.org/en/)

សូមស្កេនដើម្បីទាញយក ព្រឹត្តបត្រពាណិជ្ជកម្ម

** ព័ត៌មានបន្ថែម
សូមទាក់ទងមកកាន់លេខទូរស័ព្ទទំនាក់ទំនងសាធារណៈ: ១២៦៦

EXPLORING THE POTENTIAL OF PADDY AND RICE IN CAMBODIA Part1

Organized by

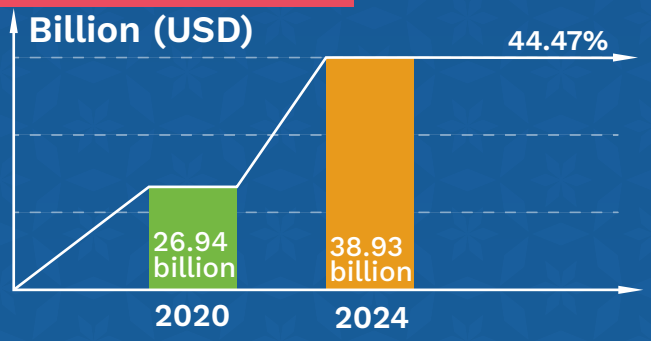
Supported by

Scan to access iTrade Bulletin

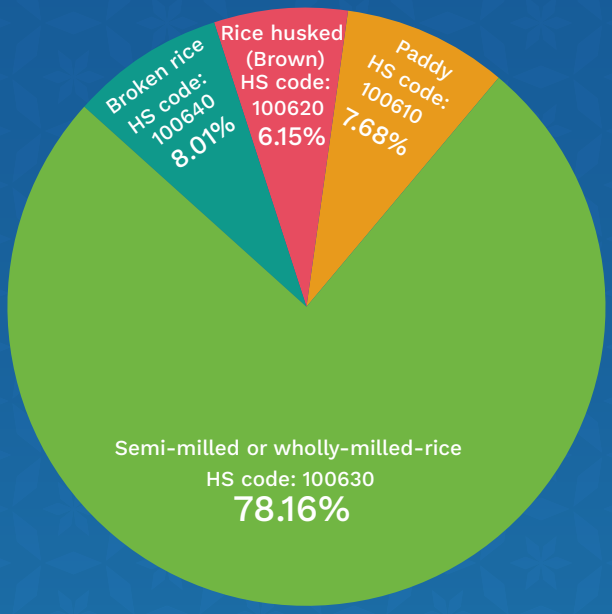
** For more imformation, please contact the Ministry of Commerce Call center 1266

I. BASIC INFORMATION OF PADDY AND RICE (HS CODE: 1006)

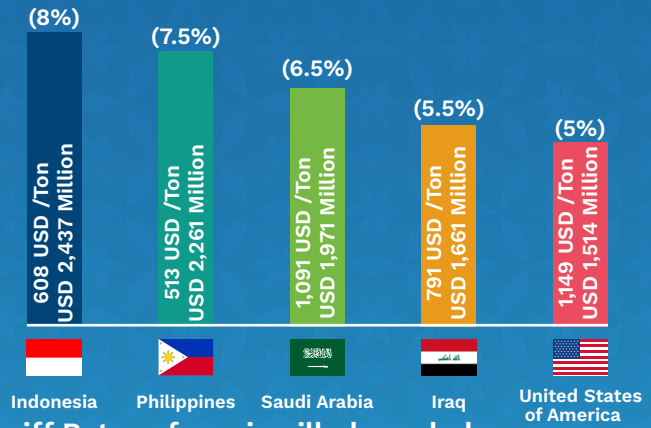
Imports of paddy and rice (HS code: 1006) for the world maket

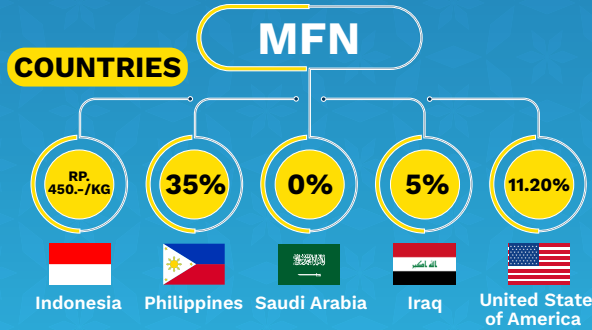
Paddy and rice imports (HS code: 1006) USD 38.93 Billion in (2024)

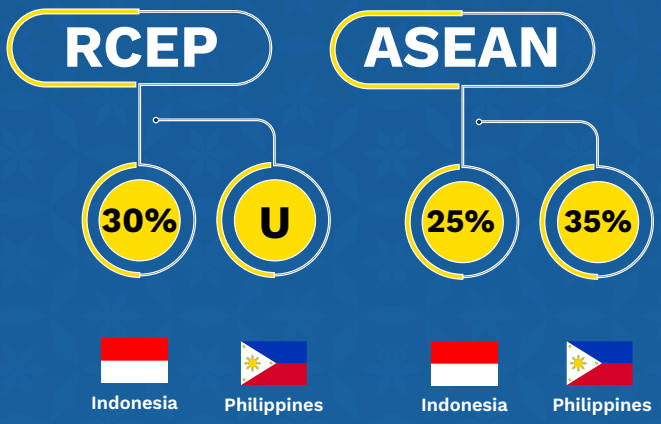
Top 5 countries for importing semi-milled or whole rice (HS code: 100630) on the world market (2024)

Tariff Rates of semi-milled or whole rice for import (HS code: 100630)

SEMI-MILLED OR WHOLE RICE

II. KEY HIGHLIGHTS OF CAMBODIA'S PADDY AND RICE INDUSTRY (2024)

Cambodia is the world's 10th largest rice producer and the world's 1st largest paddy exporter (HS code: 100610), and the world's 9th largest exporter of semi-milled or whole rice (HS code: 100630) in 2024.

Cambodia won the World's Best Rice 2012, 2013, 2014, 2018, and 2022 Award in World Rice Conference (WRC)

PRODUCTION
13.89 Million Tons/year

CULTIVATED AREA
3.86 Million hectares

PADDY SURPLUS
over 7 to 8 million tons/year

RICE EXPORTS
651,000 tons (down -0.7%) Export revenue: USD 491 million (up +5.3%) (2024)

EXPLORING THE Part2

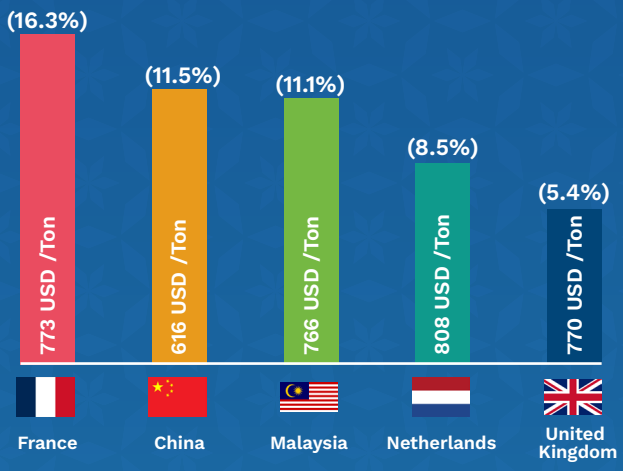
POTENTIAL OF PADDY AND RICE IN CAMBODIA

PADDY EXPORTS
5.1 million tons, export revenue USD 1,496 million (2024)

AVERAGE EXPORT PRICE
Rice:715.82 USD/Ton, Paddy:293.33 USD/Ton

CAMBODIA EXPORTS PADDY TO VIETNAM
(over 95% of total paddy exports)

TOP 5 COUNTRIES IMPORTING SEMI-MILLED OR WHOLE RICE (COMMODITY CODE: 100630) FROM CAMBODIA IN 2024

Potential for Cambodia's export to other countries (Estimate for 2029)

COUNTRIES	semi-milled or whole rice (HS code: 100630) (USD)		
	Export potential	Baseline exports	Unrealized potential remaining
Indonesia	10 Million	3.1 Million	7.3 Million
Philippines	20 Million	696 Thousand	19 Million
Saudi Arabia	6.1 Million	4.6 Million	1.5 Million
United States of America	47 Million	1.4 Million	46 Million

Organized by

Supported by

Source: 1. ITC(Trademap). Retrieved August 05, 2025 from(https://www.trademap.org)
2.ASEAN Tariff Finder(https://asean.mendel-online.com/)
3. U.S. Department of Agriculture (https://www.fas.usda.gov/data/production/commodity/0422110)

III. ROYAL GOVERNMENT INITIATIVES

A. POLICY & STRATEGIC FRAMEWORKS

▶ **CAMBODIA'S MILLED RICE MARKET EXPANSION AND EXPORT DIVERSIFICATION STRATEGY 2025–2030:**

▶ **GOAL:** "To achieve one million tons milled rice export through working in close collaboration with strategic rice value chain actors."

▶ **STRATEGIC MEASURES:**

1. Strengthening market intelligence for effective rice export
2. Enhancing market access for boosting milled rice export performance
3. Leveraging branding and promotion of Cambodia rice products
4. Enhancing the export capacity of rice exporters and millers
5. Enhancing the export capacity of Cambodia Trade Enterprise for large-scale supply
6. Adopting market-based solutions for Cambodia's rice value chain improvement

▶ **STRATEGIC DEVELOPMENT PLAN FOR CAMBODIAN AGRO-Industries (2019-2030):**

- Increasing paddy yields and reducing post-harvest losses.
- Strengthening rice value chains (from farm to export).
- Promoting climate-resilient farming practices.

▶ **POLICY ON THE PROMOTION OF PADDY PRODUCTION AND RICE EXPORT (2010)**

- Aims to promote rice exports, improve farmer incomes, and enhance Cambodia's global rice market position.

Note: Diversifying rice markets and rice products (riceflour and starch, noodles and pasta, rice snacks,rice wine, bran oil, and health prod ucts) is along-term strategy for price stability and addedvalue growth.

4. Summary report on agriculture, forestry, and fisheries work in 2024 and targets for 2025, page 7
5. Cambodia's Milled Rice Market Expansion andExport Diversification Strategy 2025–2030
6. Report from the Cambodia Rice Federation (https://www.information.gov.kh/artcles/149120)
7. ITC(Trademap) (Export Potential Map) RetrievedAugust 20, 2025 from (https://exportpotential.intracen.org/en/)

Scan to access iTrade Bulletin

**** For more imformation, please contact the Ministry of Commerce Call center 1266**

ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ពិនិត្យរបៀបវារៈពាណិជ្ជកម្មសំខាន់ៗ ដើម្បីជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច

ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម បានបើកកិច្ចប្រជុំមួយ ដើម្បីពង្រឹងការអនុវត្តពាណិជ្ជកម្ម បង្កើនប្រសិទ្ធភាពរដ្ឋបាល និងវាយតម្លៃវឌ្ឍនភាពពាណិជ្ជកម្មក្នុងស្រុក និងអន្តរជាតិ សំដៅធានាឱ្យស្របតាមរបៀបវារៈនៃការស្តារនិងអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ យោងតាមសេចក្តីប្រកាសរបស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម កិច្ចប្រជុំនេះត្រូវបានធ្វើឡើងទាំងដោយផ្ទាល់ និងតាមរយៈប្រព័ន្ធវីដេអូអនឡាញ ដោយគ្របដណ្តប់លើទិដ្ឋភាពសំខាន់ៗមួយចំនួន រួមមានកិច្ចសហប្រតិបត្តិការពាណិជ្ជកម្មក្នុងតំបន់ ការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពរដ្ឋបាល និងហិរញ្ញវត្ថុ ការអនុវត្តពាណិជ្ជកម្មក្នុងស្រុក គំនិតផ្តួចផ្តើមជំរុញពាណិជ្ជកម្ម ការអភិវឌ្ឍកម្មសិទ្ធិបញ្ញា វឌ្ឍនភាពពាណិជ្ជកម្មខេត្ត និងការចូលរួមពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ។ *ប្រភព៖ Khmer Times*

ក្រុមហ៊ុននាំចេញអង្ករសម្លឹងមើលឱកាសពង្រីកទីផ្សារក្នុងពិព័រណ៌ពាណិជ្ជកម្មនៅប្រទេសអាល្លឺម៉ង់

សហព័ន្ធស្រូវអង្ករកម្ពុជា បានឱ្យដឹងថាក្រុមហ៊ុននាំចេញចំនួន១៣នឹងដាក់តាំងបង្ហាញផលិតផលរបស់ខ្លួននៅក្នុងពិព័រណ៌ម្ហូបអាហារ ANUGA ២០២៥ ក្រោមពន្លារបស់សហព័ន្ធស្រូវអង្ករកម្ពុជា។ វិធានការនេះធ្វើឡើងដោយមានការគាំទ្រពីរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា តាមរយៈកិច្ចសហការគាំទ្រពីសហគ្រិនខ្មែរនៃក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ និងធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងកសិកម្ម។ ប្រភពដដែលបានបន្តថា "គោលបំណងនៃការចូលរួមក្នុងការតាំងពិព័រណ៌នេះគឺដើម្បីរួមចំណែកដល់ការធ្វើពិពិធកម្មយុទ្ធសាស្ត្រទីផ្សារ"។ គោលបំណងនេះគឺ ស្របតាមគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ ដោយគោរពតាមស្តង់ដានិងតម្រូវការសុវត្ថិភាពចំណីអាហារ និងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ជាកត្តាជំរុញដ៏សំខាន់ក្នុងការលើកកម្ពស់លទ្ធភាពទទួលបានទីផ្សារសម្រាប់ផលិតផល និងជំរុញការដាំដុះតាមទីផ្សារ។

ប្រភព៖ Khmer Times

ការនាំចេញក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងអាសិបមានចំនួនជាង៦,៦ ប៊ីលានដុល្លារ

ការនាំចេញទំនិញពីកម្ពុជាទៅកាន់បណ្តាប្រទេសសមាជិកនៃកិច្ចព្រមព្រៀងភាពជាដៃគូសេដ្ឋកិច្ចគ្រប់ជ្រុងជ្រោយតំបន់(អាសិប) ក្នុងរយៈពេល ៨ខែឆ្នាំ២០២៥ មានទឹកប្រាក់ជាង ៦,៦ ប៊ីលានដុល្លារ កើតឡើងជិត ១០% បើធៀបនឹងរយៈពេលដូចគ្នាក្នុងឆ្នាំ២០២៤ នេះបើយោងតាមក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម។ ទិន្នន័យបានបង្ហាញថា ចន្លោះពីខែមករា ដល់ខែសីហា ឆ្នាំ២០២៤ កម្ពុជាបាននាំចេញទំនិញទៅបណ្តាប្រទេសសមាជិកអាសិប ក្នុងទឹកប្រាក់សរុប ៦,៦៣ ប៊ីលានដុល្លារ កើនឡើង ៩,៥% បើធៀបនឹងរយៈពេលដូចគ្នាកាលពីឆ្នាំ២០២៤។ សមាជិកអាសិបដែលទទួលទិញទំនិញពីកម្ពុជាច្រើនជាងគេ គឺវៀតណាម ចិន ជប៉ុន ថៃ និងកូរ៉េខាងត្បូង។ *ប្រភព៖ Phnom Penh Post*

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម លើកឡើងពីភាពរីកចម្រើននៃពាណិជ្ជកម្មឌីជីថល

ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មបាននិងកំពុងរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រពាណិជ្ជកម្មឌីជីថល ដែលជាផ្នែកមួយនៃផែនការរបស់ខ្លួនក្នុងការរួមចំណែកក្នុងការកសាងមូលដ្ឋានគ្រឹះសេដ្ឋកិច្ចដ៏រឹងមាំសម្រាប់កម្ពុជា។ លើសពីនេះ ក្រសួងកំពុងអនុវត្តសេវាកម្មសាធារណៈសំខាន់ៗជាច្រើនលើអ៊ីនធឺណិត និងតាមរយៈវេទិកាស្វ័យប្រវត្តិកម្ម។ តាមការព្យាករណ៍ ពាណិជ្ជកម្មអេឡិចត្រូនិករបស់កម្ពុជានឹងកើនដល់ ១,១ប៊ីលានដុល្លារនៅឆ្នាំ២០២៥។ លោកជំទាវ ចម និម្មល រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបានថ្លែងក្នុងពិធីបើកវេទិកាពាណិជ្ជកម្មឌីជីថលកម្ពុជា និងពិព័រណ៌អនឡាញ លើកទី២ ក្រោមប្រធានបទ "កសាងអនាគតកម្ពុជាតាមរយៈពាណិជ្ជកម្មឌីជីថល" ដែលវេទិកានេះមានគោលបំណងជំរុញការអភិវឌ្ឍពាណិជ្ជកម្មឌីជីថលនៅកម្ពុជា។ លោកជំទាវបានបន្ថែមថា " កន្លងមកយើងសង្កេតឃើញថា វិស័យពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិកនៅកម្ពុជាបានបង្ហាញនូវភោពធន់ និងភាពប៉ិនប្រសព្វរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា។ តាមការព្យាករណ៍នៅចុងឆ្នាំនេះ(២០២៥) ចំណូលពីពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិកត្រូវរំពឹងថា នឹងឈានដល់ ១,១ ប៊ីលានដុល្លារ ហើយនៅក្នុងឆ្នាំ២០២៩ នឹងឈានទៅដល់ ១,៨ ប៊ីលានដុល្លារ"។ *ប្រភព៖ Phnom Penh Post*

Moc Reviews Key Trade Agenda to Boost Economic Growth

The Ministry of Commerce (MoC) held a meeting to strengthen trade performance, enhance administrative efficiency, and evaluate progress in domestic and international commerce, aiming to ensure alignment with the Royal Government's economic recovery and development agenda. According to the MoC announcement, the meeting was held both in person and via video conference, covering several key aspects, including regional trade cooperation, administrative and financial updates, domestic trade performance, trade promotion initiatives, intellectual property development, provincial commerce progress, and international commercial engagement. ***Source: Khmer Times***

Rice Exporters Eye Opportunities to Expand Market at German Trade Fair

The Cambodia Rice Federation said on Thursday that 13 exporting companies are going to showcase their products at the ANUGA 2025 food exhibition under the pavilion of the Cambodia Rice Federation. This move is made with support from the Cambodian Government via the co-support of the Khmer Enterprise (KE) of the Ministry of Industry, Science, Technology & Innovation; and Agricultural and Rural Development Bank (ARDB), it stated. "The objective of participating in this exhibition is to contribute to the market diversification strategy," it said. This objective is aligned with the Royal Government's policy; the Ministry of Industry, Science, Technology, and Innovation, with regard to food safety standards and requirements, and the Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries as the key drivers in promoting market access for products and fostering market-oriented cultivation. ***Source: Khmer Times***

RCEP Exports Climb Almost 10% Jan-Aug; Pass $6.5B

Cambodian exports to the member countries of the Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) totalled over $6.6 billion during the first eight months of 2025, an increase of nearly 10% compared to the same period in 2024, according to the Ministry of Commerce. From January to August 2025, Cambodia exported goods worth $6.63 billion to RCEP members, a 9.5% increase over the same period in 2024. The top buyers of Cambodian products among RCEP members were Vietnam, China, Japan, Thailand and South Korea. ***Source: Phnom Penh Post***

Commerce Minister Highlights Growth of Digital Trade

The Ministry of Commerce is currently drafting a Digital trade Strategy, as part of its plans to contribute to building a stronger economic foundation for Cambodia. In addition, it is implementing a variety of essential public services online and through automated platforms. It is projected that Cambodia's electronic commerce will reach $1.1 billion by 2025. Commerce minister Cham Nimul addressed the September 12 opening ceremony of the 2nd Digital Trade Forum (DTF) in Phnom Penh. Themed "Advancing Cambodia's Future through Digital Trade", the forum aims to foster the development of digital trade in Cambodia. "We have seen the resilience and adaptability of Cambodians in this sector. By the end of 2025, e-commerce revenue is expected to reach $1.1 billion, and by 2029, it is projected to reach $1.8 billion," she added. ***Source: Phnom Penh Post***

ពន្ធគយមានការរំខាន 'មិនធ្លាប់មាន' ចំពោះច្បាប់ពាណិជ្ជកម្មសកល

អគ្គនាយិកា អង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក (WTO) លោកស្រី Ngozi Okonjo-Iweala មានប្រសាសន៍ថា ទំហំពាណិជ្ជកម្មសកលក្រោមលក្ខខណ្ឌរបស់ WTO បានធ្លាក់ចុះមកត្រឹម ៧២% ពីប្រហែល ៨០% ដែលជាការរំខានដ៏ធំបំផុតចាប់តាំងពីសង្គ្រាមលោកលើកទី២ ។ លោកស្រីបានព្រមានថាពន្ធគយអាចប៉ះពាល់ដល់ពាណិជ្ជកម្មដល់ឆ្នាំ២០២៦ នៅពេលដែលទំនិញដែលទិញស្តុកទុកខាងមុខអស់។ WTO បានបង្កើនការព្យាករណ៍កំណើនពាណិជ្ជកម្មរបស់ខ្លួនពីខែសីហា ពី ០,២% ទៅ ០,៩%។ លោកស្រីក៏បានសម្តែងការព្រួយបារម្ភចំពោះផែនការរបស់ អាម៉េរិក ក្នុងការកាត់បន្ថយមូលនិធិ ចំនួន ២៩លានដុល្លារនៅក្នុង WTO ទោះបីកិច្ចពិភាក្សានៅតែបន្តជាមួយតំណាងពាណិជ្ជកម្មអាម៉េរិក។ លោកស្រីបានលើកឡើងពីឱកាសសម្រាប់កំណែទម្រង់ WTO ដោយកត់សម្គាល់ពីភាពបើកចំហរបស់ប្រទេសចិនលើគោលនយោបាយឧស្សាហកម្ម។ សមាជិកកំពុងធ្វើការចរចាធ្វើឱ្យមានសម្រេចចិត្តក្នុង WTO និងដោះស្រាយការឧបត្ថម្ភធន។ *ប្រភព៖ REUTERS*

កិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីការឧបត្ថម្ភធនជលផលរបស់ WTO បានចូលជាធរមាន

កិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីការឧបត្ថម្ភធនជលផលរបស់ WTO បានចូលជាធរមាន ដោយសមាជិកបានប្តេជ្ញាចិត្ត ដើម្បីទប់ស្កាត់ការឧបត្ថម្ភធនដែលមានគ្រោះថ្នាក់ធ្វើឱ្យបាត់បង់ស្តុកជលផលសមុទ្រ។ កិច្ចព្រមព្រៀងនេះត្រូវបានអនុម័តនៅក្នុងសន្និសីទថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីលើកទី១២ នៅខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២២ ហាមឃាត់សកម្មភាពនេសាទសមុទ្រខុសច្បាប់ ពុំមានការរាយការណ៍ និងនេសាទជ្រុលហួសកម្រិត រួមទាំងការគ្រប់គ្រងពុំបានត្រឹមត្រូវ។ លោកស្រីអគ្គនាយិកា អិនហ្គូហ្ស៊ី អូកុនហ្សូ អ៊ីវេឡា បានសាទរថាវាជា "ចំណុចសំខាន់សម្រាប់អភិបាលកិច្ចពាណិជ្ជកម្មសកល" ដែលការពារជីវភាពរស់នៅ និងលើកកម្ពស់ចីរភាព។ ប្រទេសប្រេស៊ីល កេនយ៉ា វៀតណាម និងតុងហ្គា បានទទួលយកសំឡេងយល់ស្រប ដែលលើសពីកម្រិតពីរភាគបីនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ។ សមាជិកបានសន្យាដើម្បីការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀង បង្កើតមូលនិធិជលផលរបស់ WTO សម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព និងបង្កើតគណៈកម្មាធិការឧបត្ថម្ភធនលើវិស័យជលផលដើម្បីបង្កើន តម្លាភាព។ កិច្ចព្រមព្រៀងនេះមានគោលបំណងស្តារស្តុកជលផល សន្តិសុខស្បៀង និងគាំទ្រមនុស្សរាប់រយលានដែលពឹងផ្អែកលើជលផលសមុទ្រ។ *ប្រភព៖ WTO*

ឥណ្ឌូណេស៊ី និងសហភាពអឺរ៉ុប បញ្ចប់ការចរចាកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្ម បន្ទាប់ពីចរចា៩ឆ្នាំ

ឥណ្ឌូណេស៊ី និងសហភាពអឺរ៉ុបបានបញ្ចប់ការចរចាកិច្ចព្រមព្រៀងភាពជាដៃគូសេដ្ឋកិច្ចគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ (IEU-CEPA) បន្ទាប់ពី ការចរចារយៈពេល៩ឆ្នាំ ក្នុងគោលបំណងជំរុញពាណិជ្ជកម្ម និងការវិនិយោគ។ កិច្ចព្រមព្រៀងនេះបានលុបពន្ធនាំចូលលើ ៩៨.៥% នៃទំនិញសហភាពអឺរ៉ុប ទៅកាន់ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី និងអនុញ្ញាតឱ្យទំនិញឥណ្ឌូនេស៊ីទទួលបានពន្ធសូន្យនៅក្នុង ៩០% នៃទីផ្សារសហភាពអឺរ៉ុប។ វាជួយសម្រួលដល់នីតិវិធីនាំចូលសម្រាប់ផលិតផល សហភាពអឺរ៉ុប រួមមានរថយន្ត ម្សៅទឹកដោះគោ ឈីស សាច់ និងសូកូឡា។ ពាណិជ្ជកម្មរវាងឥណ្ឌូណេស៊ី និងសហភាពអឺរ៉ុបត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងកើនឡើងទ្វេដងក្នុងរយៈពេល ប្រាំឆ្នាំដំបូង។ កិច្ចព្រមព្រៀងនេះអាចបង្កើនការវិនិយោគ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការខ្សែច្រវាក់ផ្គត់ផ្គង់ រួមទាំងរ៉ែសំខាន់ៗ និងការផលិតរថយន្តអគ្គិសនី។ របាំងមិនមែនពន្ធ ដូចជាបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើរបស់សហភាពអឺរ៉ុប នៅតែជាបញ្ហាប្រឈមសម្រាប់ឧស្សាហកម្មប្រេងដូងរបស់ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី។ *ប្រភព៖ REUTERS*

ចិន-អាម៉េរិក៖ តើប្រទេសដែលមានសេដ្ឋកិច្ចធំជាងគេទាំងពីររបស់ពិភពលោកអាចមានបញ្ហាខុសគ្នាបែបណា?

សហរដ្ឋអាម៉េរិក និងចិនប្រឈមមុខខុសគ្នាៗនឹងនិន្នាការចំណាយនៃការរស់នៅ, នៅក្នុងប្រទេសចិន "វដ្តនៃថ្លៃសាច់ជ្រូក" តម្រូវការសាច់ជ្រូក និងការផ្គត់ផ្គង់លើសតម្រូវការបានជំរុញឱ្យតម្លៃអាហារធ្លាក់ចុះ ដែលនឹងបណ្តាលឱ្យមានបរិត្តផរណា។ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីបង្កើនការប្រើប្រាស់ រួមមានការចំណាយសុខុមាលភាព កម្មវិធីពាណិជ្ជកម្ម និងការកំណត់គោលដៅ

"សេដ្ឋកិច្ចប្រាក់"។ នៅសហរដ្ឋអាម៉េរិក ពន្ធគយបានបង្កើត "ការភ្ញាក់ផ្អើលនៃការផ្គត់ផ្គង់ជាប្រវត្តិសាស្ត្រ" បណ្តាលឱ្យការកើនឡើងនូវតម្លៃសម្រាប់គ្រឿងសង្ហារឹម គ្រឿងទេស រថយន្ត និងសម្លៀកបំពាក់ ដែលប៉ះពាល់ប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ។ អាជីវកម្មឆ្លើយតបដោយការបញ្ចុះប្រាក់ឈ្នួល ការចម្រាញ្បុគ្គលិក ឬមិនជ្រើសរើសជំនួសបុគ្គលិក។ ពន្ធគយរបស់អាម៉េរិកមានគោលបំណងក្នុងការនាំការផលិតវិលត្រលប់ក្នុងស្រុកវិញ ប៉ុន្តែភាគច្រើនបង្កើនការចំណាយ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ការឆ្លើយតបរបស់ប្រទេសចិនចំពោះពន្ធគយបានបង្កើនល្បឿនពាណិជ្ជកម្ម និងការវិនិយោគរបស់ខ្លួនជាមួយទីផ្សារដែលកំពុងរីកចម្រើនផ្សេងទៀត។ *ប្រភព៖ World Economic Forum*

សេដ្ឋកិច្ចអាម៉េរិក និងសកលត្រូវបានព្យាករកើនឡើង OECD

អង្គការកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ច និងអភិវឌ្ឍន៍ (OECD) បានតំឡើងកម្រិតការព្យាករណ៍កំណើនសេដ្ឋកិច្ចសកលរបស់ខ្លួនដល់ ៣,២% ក្នុងឆ្នាំ២០២៥ កើនឡើងពី ២,៩% នៃខែមិថុនាកន្លងទៅ ដោយលើកឡើងពីភាពធន់ខ្លាំងជាងការរំពឹងទុក ជាពិសេសប្រទេសដែលមានសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារកំពុងរីកចម្រើន។ ការរំពឹងទុកកំណើនរបស់អាម៉េរិកក៏ត្រូវបានដំឡើងពី ១,៦% ទៅ ១,៨%, ទោះបីជានៅតែស្ថិតនៅក្រោម ២,៨% កាលពីឆ្នាំ២០២៤ ក៏ដោយ។ កំណើននេះត្រូវបានគាំទ្រដោយការទិញទំនិញស្តុកផ្ទុកសម្រាប់ពេលខាងមុខ មុនពេលពន្ធគយឡើងខ្ពស់ ការវិនិយោគដែលទាក់ទងនឹងបញ្ញាសិប្បនិម្មិត (AI) ខ្លាំងនៅក្នុងសហរដ្ឋអាម៉េរិក និងការគាំពារថវិកាក្នុងប្រទេសចិន។ ទោះជាយ៉ាងណា OECD បានព្រមានអំពីហានិភ័យសំខាន់ៗ ដូចជាការកើនឡើងពន្ធគយ ភាពមិនច្បាស់លាស់នៃគោលនយោបាយ និងភាពតានតឹងពាណិជ្ជកម្មអាចប៉ះពាល់ដល់ការចំណាយ ទីផ្សារការងារ និងអតិផរណាជាដើម។ អតិផរណានៅក្នុងបណ្តាប្រទេសក្រុម២០ ត្រូវបានព្យាករណ៍ថាមានកម្រិត ៣,៤%, ខណៈអតិផរណារបស់អាម៉េរិកបានកែសម្រួលចុះមកត្រឹម ២,៧%។ ហានិភ័យនាពេលអនាគតរួមមាន ពន្ធគយបន្ថែម សម្ពាធសារពើពន្ធ និងការកំណត់តម្លៃទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុ។ *ប្រភព៖ CNBC*

ចិននឹងបញ្ឈប់ការទាមទារអត្ថប្រយោជន៍ពិសេសពី WTO ដែលធ្លាប់ធ្វើឱ្យអាម៉េរិកក្នាក់ចិត្ត

ប្រទេសចិនប្រកាសថានឹងឈប់ស្វែងសិទ្ធិ "កាពអនុគ្រោះ និងប្រព្រឹត្តកម្មពិសេស" ថ្មីនៅក្នុងការចរចាឬកិច្ចព្រមព្រៀងរបស់ WTO បច្ចុប្បន្ន និងអនាគត នេះបើយោងតាមនាយករដ្ឋមន្ត្រី Li Qiang ។ ការសម្រេចនេះជាការដកជម្លោះជាមួយអាម៉េរិក ហើយក៏ត្រូវបានស្វាគមន៍ដោយលោកស្រី អគ្គនាយិកា WTO។ យោងតាមមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ប្រទេសចិននៅតែជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ នឹងមិនផ្លាស់ប្តូរទេ ទោះបីជាខ្លួនមិនទទួល "កាពអនុគ្រោះ និងប្រព្រឹត្តកម្មពិសេស" ក៏ដោយ។ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី Li Qiang បានប្រកាសពីការផ្លាស់ប្តូរនេះនៅទីក្រុងញូវយ៉កនៅមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ។ ការផ្លាស់ប្តូរនេះគឺមានសារៈសំខាន់នៅពេលដែលពន្ធគយរបស់អាម៉េរិកកើនឡើងខ្ពស់ ដែលជំរុញឱ្យប្រទេសចិនបង្វែរការនាំចេញទៅកាន់សេដ្ឋកិច្ចផ្សេងទៀត។ ក្រុមមន្ត្រីបានិយាយថា ការសម្រេចចិត្តនេះជាវិធានការការពារមួយ និងពង្រឹងប្រព័ន្ធពាណិជ្ជកម្មពហុភាគី និងបង្ហាញពីតួនាទីរបស់ប្រទេសចិនជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ដ៏សំខាន់មួយ។ *ប្រភព៖ BLOOMBERG*

Tariffs Cause 'Unprecedented' Disruption to Global Trade Rules

The share of global trade under WTO terms has fallen to 72% from about 80%, marking the biggest disruption since World War Two, WTO chief Ngozi Okonjo-Iweala told. She warned tariffs could affect trade into 2026 as frontloaded goods run out. The WTO raised its in August trade growth forecast from 0.2% to 0.9%. Okonjo-Iweala voiced concern over U.S. plans to cut $29 million in WTO funding, though talks continue with USTR (the U.S. Trade Representative). She highlighted opportunities for WTO reform, noting China's openness on industrial policies. Members are working to streamline decision-making and address subsidies. ***Source: REUTERS***

WTO Agreement on Fisheries Subsidies Enters into Force

The WTO Agreement on Fisheries Subsidies has entered into force, committing members to curb harmful subsidies that deplete marine fish stocks. Adopted at the 12th Ministerial Conference in June 2022, it prohibits subsidies for illegal, unreported, and overfished fishing, including unregulated fishing. Director-General Ngozi Okonjo-Iweala hailed it as a "landmark for global trade governance" that protects livelihoods and promotes sustainability. Brazil, Kenya, Viet Nam, and Tonga completed acceptances, surpassing the two-thirds threshold. Members pledged to implement the Agreement, establish a WTO Fish Fund for capacity-building, and form a Committee on Fisheries Subsidies to increase transparency. The deal aims to restore fish stocks, secure food, and support hundreds of millions dependent on fisheries. ***Source: WTO***

Indonesia, EU Finalise Trade Deal After 9 Years of Talks

Indonesia and the European Union finalised their Comprehensive Economic Partnership Agreement (IEU-CEPA) after nine years of talks, aiming to boost trade and investment. The deal removes import duties on 98.5% of EU goods to Indonesia and allows Indonesian goods to enjoy zero tariffs in 90% of the EU market. It simplifies entry procedures for EU products including cars, milk powder, cheeses, meats, and chocolates. Trade between Indonesia and the EU is expected to double in the first five years. The agreement could increase investment and supply chain cooperation, including critical minerals and electric vehicle production. Non-tariff barriers, such as the EU Deforestation Regulation, remain a challenge for Indonesia's palm oil industry. ***Source: REUTERS***

China & US: How Can the World's Two Biggest Economies Have Such Different Problems?

The US and China face opposite cost-of-living trends. In China, a "pig cycle" of pork demand and oversupply has pushed food prices lower, contributing to deflation. Efforts to boost consumption include welfare spending, trade-in programs, and targeting the "silver economy." In the US, tariffs have created a "historical supply shock," raising prices for furniture, groceries, cars, and clothing, which is eroding household income. Businesses respond by lowering wages, hiring selectively, or not replacing staff. US tariffs aim to reshore manufacturing but mainly increase costs. Meanwhile, China's response to tariffs has accelerated its trade and investment with other emerging markets. ***Source: World Economic Forum***

U.S. and Global Growth Forecast Lifted By OECD

The OECD has raised its global growth forecast to 3.2% in 2025, up from June's 2.9%, citing stronger-than-expected resilience, especially in emerging-market economies. U.S. growth expectations were also lifted to 1.8% from 1.6%, though still below 2024's 2.8%. Growth was supported by front-loading ahead of higher tariffs, strong AI-related investment in the U.S., and fiscal support in China. However, the OECD warned of significant risks, as tariff increases, policy uncertainty, and trade tensions could affect spending, labor markets, and inflation. Headline inflation in G20 countries is projected at 3.4%, with U.S. inflation revised down to 2.7%. Future risks include further tariffs, fiscal pressures, and financial market repricing. ***Source: CNBC***

China to Stop Claiming Special WTO Benefits That Rankled US

China will stop seeking new "special and differential" rights in current and future WTO negotiations, according to Premier Li Qiang. The decision removes a point of contention with the U.S. and is welcomed by WTO Director General. China's status as a developing nation won't change, despite no longer being eligible for special treatment, according to a Ministry of Commerce official. Premier Li announced the change in New York at the United Nations General Assembly. The move is significant as higher U.S. tariffs push China to divert exports to other economies. Officials said the decision safeguards and strengthens the multilateral trading system and highlights China's role as a major developing country. ***Source: BLOOMBERG***

គោលនយោបាយសង្ខេប

ការបែកខ្ញែកភូមិសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច និងភាពធន់ខ្សែច្រវាក់តម្លៃផលិតកម្ម សកលនៅអាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក និងអាស៊ាន[1]

(បកប្រែក្រៅផ្លូវការ)

ដោយ
សាស្ត្រាចារ្យ Shandre Mugan Thangavelu
វិទ្យាស្ថាន Jeffrey Cheah សម្រាប់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ សាកលវិទ្យាល័យ Sunway

ថ្ងៃទី១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០២៥

១. សេចក្តីផ្តើម

ភូមិសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច គឺជាលក្ខណៈស្នូលនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ចក្នុងអាស៊ាន ហើយវាគឺជាជា ធម្មតាត្រូវបានគេរំលេចជាមជ្ឈភាពអាស៊ាន។ ក្របខ័ណ្ឌសំខាន់នៃភូមិសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ចគឺការផ្តល់អំណាចដល់ប្រទេសនានាដោយផ្តោតលើការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងពាណិជ្ជកម្មក្នុងតំបន់ជាមធ្យោបាយមួយដើម្បីគ្រប់គ្រងភូមិសាស្ត្រនយោបាយ និងសម្រេចបាននូវគោលដៅសេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួន។ វាត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីគ្រប់គ្រងសមូហភាពនិងចក្ខុវិស័យរួម នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌតំបន់សម្រាប់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងកាត់បន្ថយហានិភ័យភូមិសាស្ត្រនយោបាយ និងអស្ថិរភាពក្នុងតំបន់។ ក្របខ័ណ្ឌនៃមជ្ឈភាពអាស៊ាននេះ គឺមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃអាស៊ានសម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ចចាប់តាំងពីការបង្កើតអាស៊ានឡើងក្នុងឆ្នាំ១៩៦៧ និងចក្ខុវិស័យនៃសហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចអាស៊ាន (AEC) ដែលបានផ្តល់ស្ថិរភាព និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសម្រាប់អាស៊ាន។

គុណសម្បត្តិមួយចំនួននៃការទទួលយកភូមិសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ចដើម្បីគ្រប់គ្រងតំបន់និងភូមិសាស្ត្រនយោបាយសកល។ បណ្តាញសំខាន់មួយគឺការពង្រឹងទីផ្សារដោយផ្អែកលើគោលការណ៍ច្បាប់ពាណិជ្ជកម្ម ដែលកំណត់ក្របខ័ណ្ឌតួនាទីរបស់វិស័យឯកជន និងការទទួលស្គាល់គ្នាទៅវិញទៅមកផលប្រយោជន៍ក្នុងតំបន់ និងសកល។ ឧទាហរណ៍ ពាណិជ្ជកម្មសេរីទ្វេភាគី និងកិច្ចព្រមព្រៀងពហុភាគី (FTAs) កំណត់ការធ្វើសមាហរណកម្មតំបន់កាន់តែទូលំទូលាយ និងស៊ីជម្រៅ និងការប្តេជ្ញាចិត្តដើម្បីគ្រប់គ្រងភូមិសាស្ត្រនយោបាយក្នុងតំបន់ក្នុងក្របខ័ណ្ឌការធ្វើសមាហរណកម្ម។ ផលប៉ះពាល់នៃភូមិសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ចតាមរយៈក្របខ័ណ្ឌពាណិជ្ជកម្មក្នុងតំបន់ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃពាណិជ្ជកម្មពហុភាគីមានភាពច្បាស់លាស់ដើម្បីគ្រប់គ្រងភាពមិនត្រឹមត្រូវនៃស្ថាប័ននៅក្នុងគោលនយោបាយ និងកាត់បន្ថយហានិភ័យគោលនយោបាយនៅក្នុងតំបន់។ វាក៏កំណត់ក្របខ័ណ្ឌសម្រាប់ការដោះស្រាយវិវាទសេដ្ឋកិច្ច ដូចជាការពង្រឹងកម្មសិទ្ធិបញ្ញា និងការអនុវត្តការជ្វេញជ្វូរមិនស្មោះត្រង់ ។ លើសពីនេះ វាក៏ដោះស្រាយវិវាទនៅក្នុងបញ្ហាសង្គមដូចជាបរិស្ថាន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ លំហូរកម្មករគ្មានជំនាញ និងបង្កើតក្របខ័ណ្ឌសម្រាប់បង្រួមគម្លាតអភិវឌ្ឍន៍រវាងសមាជិកបណ្តាប្រទេសនៅក្នុងសហគមន៍សង្គម-វប្បធម៌អាស៊ាន (ASCC) ដែលផ្តោតលើការកែលម្អគុណភាពស្តង់ដាជីវភាពរបស់ពលរដ្ឋអាស៊ាន លើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព និងជំរុញឱ្យមានភាពរឹងមាំអត្តសញ្ញាណអាស៊ានក្នុងវិស័យវប្បធម៌ ការអប់រំ និងការអភិវឌ្ឍសង្គម។

[1] The policy brief mainly cited from the following publications:

Thangavelu, S.M., Fukunari Kimura, D. Narjoko, 2024. 'Services and GVC Activities in ASEAN and ASEAN Economic Community: Next Stage of Growth in Global Value Chain', in Fukunari Kimura, Shandre Mugan Thangavelu, Christopher Findlay, and Lurong Chen (edits), 'Services Global Supply Chains in ASEAN and East Asia: Implications and Opportunities for Regional Integration', Springer, 2024.

Thangavelu, S. M., 2024. Chain reac ons: Regional coopera on can buffer global value chains against uncertainty. East Asia Forum Quarterly, 16(2), 34–36.

កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មពហុភាគី ដូចជាកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មតំបន់អាសិប (RCEP) និងអាស៊ានបូកមួយ ជាមួយអូស្ត្រាលី ចិន ឥណ្ឌា កូរ៉េ និងនូវែលសេឡង់ ដែលធ្វើសមាហរណកម្មពាណិជ្ជកម្មក្នុងតំបន់ និងការវិនិយោគ ព្រមទាំងកំណត់រចនាសម្ព័ន្ធច្បាស់លាស់សម្រាប់ភូមិសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីកាត់បន្ថយការគ្រប់គ្រងភូមិសាស្ត្រនយោបាយក្នុងតំបន់។ វាគឺជាប្លុកពាណិជ្ជកម្មដ៏ធំបំផុតបានចូលជាធរមាននៅខែមករា ឆ្នាំ២០២២ រួមមានសមាជិកអាស៊ានទាំង១០ (ប្រ៊ុយណេ កម្ពុជា ឥណ្ឌូនេស៊ី ឡាវ ម៉ាឡេស៊ី មីយ៉ាន់ម៉ា ហ្វីលីពីន សិង្ហបុរី ថៃ និងវៀតណាម) និងប្រទេសក្នុងតំបន់ចំនួនប្រាំផ្សេងទៀតដែលអាស៊ានមានកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី-អូស្ត្រាលី ចិន ឥណ្ឌា ជប៉ុន កូរ៉េខាងត្បូង និងនូវែលសេឡង់។[23] ប្លុកពាណិជ្ជកម្មរួមចំណែកជិត ៣០% នៃប្រជាជនពិភពលោក ៣០% នៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបសកល, និងជិត ២៨% នៃពាណិជ្ជកម្មសកលនៅក្នុងឆ្នាំ២០២២។ វាកំណត់របៀបវារៈដ៏សំខាន់មួយសម្រាប់ពាណិជ្ជកម្ម និងការវិនិយោគក្នុងពាណិជ្ជកម្មសកលទាក់ទងនឹងការបើកទីផ្សារក្នុងស្រុក (តម្រូវការ) ការបញ្ចេញធនធានដ៏ធំសម្រាប់ពាណិជ្ជកម្ម និងការវិនិយោគ និងបង្កើតថាមវន្តខ្សែច្រវាក់តម្លៃក្នុងតំបន់ និងសកល (Kimura, Thangavelu និងNarjoko, 2022A)។ សរុបមក កិច្ចព្រមព្រៀងអាសិប RCEP អាចកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៃសង្គ្រាមពាណិជ្ជកម្មរវាងសហរដ្ឋអាមេរិក និងចិន ដោយបង្កើតប្រសិទ្ធិភាពលទ្ធផលវិជ្ជមាន និងកំណើនក្នុងតំបន់ (Petri and Plummer, 2020)។

២. ការបែងចែកភូមិសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច

ខ្សែច្រវាក់តម្លៃផលិតកម្មសកល (GVCs) គឺជាយុទ្ធសាស្ត្រនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចដ៏សំខាន់នៃអាស៊ីបូព៌ា និងអាស៊ាន។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្នុងរយៈពេលពីរទសវត្សរ៍កន្លងមកនេះ យើងកំពុងសង្កេតមើលការបែកខ្ញែកភូមិសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ចកាន់តែធំ និងការចុះខ្សោយនៃសកម្មភាពខ្សែច្រវាក់តម្លៃនៅក្នុងតំបន់។ ជាការពិត វិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច បានរារាំងដល់កំណើននៃខ្សែច្រវាក់តម្លៃទាំងកម្រិតតំបន់ កម្រិតសកល និងបង្កើតភាពមិនច្បាស់លាស់កាន់តែធំនៅក្នុងសកម្មភាពខ្សែច្រវាក់តម្លៃ (Constantinescu et al., 2020)។ យោងតាមរបាយការណ៍អភិវឌ្ឍន៍ពិភពលោក(២០២០) កំណើនខ្សែច្រវាក់តម្លៃសកលបានកើនឡើងដល់កំពូលក្នុងឆ្នាំ២០០៧ ហើយបានថយចុះជាមួយនឹងការចាប់ផ្តើមនៃវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុសកល (GFC)។ ក្រោយវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុសកល, ពាណិជ្ជកម្មសកលបានកត់ត្រាកំណើនធ្លាក់ចុះកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរឡើងដោយការចាប់ផ្តើមនៃជំងឺរាតត្បាត Covid-19 (Reddy, Sasidharan, និង Thangavelu, 2024)។ លក្ខណៈទូទៅនៃវិបត្តិសកលទាំងនេះគឺភាពមិនប្រាកដប្រជានៃគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច (EPU ឆ្ពោះទៅមុខ) ដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយពួកគេ (Baker et. al, 2016)។ ភាពមិនប្រាកដប្រជានេះនាំឱ្យមានការរង់ចាំនិងដោះស្រាយបញ្ហាសម្រាប់ក្រុមហ៊ុនដែលភាពមិនប្រាកដប្រជារបស់ក្រុមហ៊ុនបង្កឱ្យមានភាពអសកម្មក្នុងចំណោមក្រុមហ៊ុនដែលនាំទៅដល់ការកាត់បន្ថយកម្រិតនៃការវិនិយោគរបស់ពួកគេ (Bloom, 2009; Baker et. al, 2016)។ ភាពមិនប្រាកដប្រជាកាន់តែខ្លាំងគឺប៉ះពាល់ដល់កម្រិត ឬភាពធន់នៃសកម្មភាពខ្សែច្រវាក់តម្លៃនៅអាស៊ីបូព៌ា និងអាស៊ាន។

មានហេតុផលជាច្រើនសម្រាប់ការបែងចែកភូមិសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច។ ទី១ មានភាពមិនស្មើគ្នានៃផលប៉ះពាល់នៃពាណិជ្ជកម្ម និងការបើកចំហកំណើនសេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងតំបន់ និងរវាងបណ្តាលប្រទេស។ ភ័ស្តុតាងថ្មីៗបង្ហាញថាសេដ្ឋកិច្ចបើកចំហជួបប្រទះនឹងកំណើនខ្ពស់ ការពង្រីកវិសមភាពប្រាក់ឈ្នួលរវាងអ្នកជំនាញ និងអ្នកគ្មានជំនាញ ព្រមទាំងការបែងចែកជនបទ និងទីក្រុងកាន់តែធំ (Thangavelu et al. 2022B)។ ផលប៉ះពាល់មិនស្មើគ្នានៃបច្ចេកវិទ្យា និងពាណិជ្ជកម្មក៏បង្ហាញឱ្យឃើញផងដែររវាងប្រទេសអភិវឌ្ឍ និងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍។ ភស្តុតាងថ្មីៗក៏បង្ហាញពីការចាប់យកបច្ចឹមប្រទេស(កំពុងអភិវឌ្ឍន៍) និងឧត្តរប្រទេស(អភិវឌ្ឍន៍) ការបង្រួមគម្លាតអភិវឌ្ឍន៍រវាងបច្ចឹមប្រទេសនិងឧត្តរប្រទេស។

[2] India has opted out of the agreement, but with some provisions to join RCEP in future.
[3] The ASEAN Framework for RCEP was adopted by the ASEAN Leaders during the 19th ASEAN Summit in November 2011 in Bali, Indonesia. The Joint Declaration of Ministers for launch of RCEP negotiations was done on 20 November 2012 in Phnom Penh, Cambodia during the 21st ASEAN Summit.

បញ្ហាដែលកំពុងកើតមាននៃការបែងចែកភូមិសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ចទាក់ទងនឹងគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចភាពមិនប្រាកដប្រជា (EPU) នៅក្នុងការបើកចំហយុទ្ធសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច កំពុងកាន់បង្ហាញកាន់តែតែច្បាស់ជាមួយសង្គ្រាមពាណិជ្ជកម្ម សហរដ្ឋអាម៉េរិក-ចិន និង យុទ្ធសាស្ត្រសម្ព័ន្ធភាព ដឹកនាំដោយសហរដ្ឋអាម៉េរិក និងអឺរ៉ុបជា មួយក្របខ័ណ្ឌសេដ្ឋកិច្ចឥណ្ឌូ-ប៉ាស៊ីហ្វិក ព្យាយាមផ្តាច់ខ្លួនពីសកម្មភាពបច្ចេកវិទ្យា និងសកម្មភាពខ្សែច្រវាក់តម្លៃសកលរបស់ប្រទេសចិន និងការផ្លាស់ប្តូរបច្ចេកវិទ្យា នៅអាស៊ីបូព៌ា តាមរយៈសកម្មភាពខ្សែច្រវាក់តម្លៃសកល។[4] ភាពមិនប្រាកដប្រជានៃយុទ្ធសាស្ត្រសម្ព័ន្ធមិត្តកំពុងបង្កើតភាពមិនប្រាកដប្រជាក្នុងការវិនិយោគទាក់ទងនឹងការផ្តាច់សកម្មភាពខ្សែច្រវាក់តម្លៃសកល នៃក្រុមហ៊ុនពហុជាតិសាសន៍ ជាពិសេសធនធានខាងក្រៅ (offshoring), ធនធានប្រទេសជិតខាង (nearshoring) និងធនធានសម្ព័ន្ធមិត្ត (friend-shoring) ។

លើសពីនេះ ការបែកខ្ញែកភូមិសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច តាមរយៈគោលនយោបានសេដ្ឋកិច្ចមិនប្រាកដប្រជាបានធ្វើឱ្យចុះខ្សោយនៃសកម្មភាព "មូលដ្ឋានទីផ្សារ" និង "គោលការណ៍ច្បាប់" ដែលជំរុញប្រសិទ្ធភាពនៃខ្សែច្រវាក់តម្លៃសកលនិងការធ្វើសមាហរណកម្មក្នុងតំបន់កាន់តែធំទូលាយ (Thangavelu, 2024) ។ មិនប្រាកដប្រជានៃគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចកំពុងកើនឡើងដែលធ្វើឱ្យថយចុះប្រសិទ្ធិភាពនៃការតភ្ជាប់បញ្ហាសនិងការតភ្ជាប់ឆ្ពោះទៅមុខ នៃសកម្មភាពខ្សែច្រវាក់តម្លៃសកល និងការរកើនឡើងនៃភាពងាយរងគ្រោះនៃខ្សែច្រវាក់ផ្គត់ផ្គង់ និងសកម្មភាពក្រុមហ៊ុនក្នុងស្រុក។ ជាការពិត ឥទ្ធិពលគោលនយោបានសេដ្ឋកិច្ចមិនប្រាកដប្រជាទំនងជាត្រូវបានទទួលស្គាល់កាន់តែច្រើនប្រទេសដែលមានសកម្មភាពខ្សែច្រវាក់ផលិតកម្មខ្ពស់នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃការផ្លាស់ប្តូរច្រើន (ទ្វេដង) បរិវត្តកម្មនៃផលិតផលរបស់ពួកគេ ប្រៀបធៀបទៅនឹងប្រទេសដែលមានធនធានទាបនៅក្នុងខ្សែច្រវាក់តម្លៃក្នុងតំបន់និងសកល (Thangavelu, 2024) ។ ផលបច្ច័យនៃសម្ព័ន្ធភាពជាយុទ្ធសាស្ត្រអាចមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ច្រើនទៀតសេដ្ឋកិច្ចអភិវឌ្ឍន៍និងកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី ម៉ាឡេស៊ី ហ្វីលីពីន ថៃ សិង្ហបុរី និងវៀតណាម។

ការសិក្សាថ្មីៗដោយ Ketan, Sasidharan, and Thangavelu (2024) គូសបញ្ជាក់ថា សកម្មភាពខ្សែច្រវាក់តម្លៃសកលនៅក្នុងអាស៊ីបូព៌ាកំពុងផ្លាស់ប្តូរដោយសារតែភាពមិនច្បាស់លាស់នៃគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច។ ផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់គឺខ្ពស់ជាងសម្រាប់ពាណិជ្ជកម្មនៅក្នុងខ្សែច្រវាក់តម្លៃសកល ដោយសារតែឥទ្ធិពលនៃទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្មកម្រិតមធ្យម និងសេវាកម្មនៅក្នុងសកម្មភាពច្រវាក់តម្លៃសកល។ មានផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ទៅលើគំរូនៃការវិនិយោគ និងការសម្រេចចិត្តរបស់ក្រុមហ៊ុន នៅពេលដែលពួកគេអាចជ្រើសរើសការពន្យារពេលសកម្មភាពវិនិយោគរបស់ពួកគេ។ ការសិក្សាក៏បានគូសបញ្ជាក់ផងដែរថាពាណិជ្ជកម្មនិងគោលនយោបាយភាពមិនច្បាស់លាស់ដែលទាក់ទងនឹងពាណិជ្ជកម្មសកលនឹងមានឥទ្ធិពលផ្ទាល់ទៅលើការចូលរួម និងការចាកចេញរបស់ក្រុមហ៊ុនពីសកម្មភាពខ្សែច្រវាក់តម្លៃសកល ដោយសារការបង្កើតភាពមិនច្បាស់លាស់ខាងសេដ្ឋកិច្ចបន្ថែមទៀត (Ketan, Sasidharan, and Thangavelu, 2024).

៣. គោលនយោបាយដើម្បីសម្រាលផលពីការបែកខ្ញែកភូមិសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច

គន្លឹះសម្រាប់អាស៊ានគឺរក្សានិងលើកកំពស់មជ្ឈភាពអាស៊ាននៃចក្ខុវិស័យរួមនិងកំណើនតាមរយៈភូមិសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច។ អាស៊ានគួរតែសង្កត់ធ្ងន់លើសារៈសំខាន់នៃមជ្ឈភាពអាស៊ាននៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មពហុភាគីដូចជាកិច្ចព្រមព្រៀងអាសៀប និងសហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចអាស៊ាន (AEC)។

មជ្ឈភាពអាស៊ាន គឺជាគន្លឹះសម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងតំបន់អាស៊ីបូព៌ា (រូបភាពទី១) ។ វាមានក្របខណ្ឌកាន់តែស៊ីសង្វាក់គ្នា និងបង្កើតការជឿទុកចិត្ត និងស៊ីជម្រៅ និងប្រសិទ្ធភាពបានធ្វើការទាក់ទងគ្នាជាងជាច្រើនទសវត្សរ៍បើធៀបនឹងក្រុមអនុតំបន់ផ្សេងទៀត ទោះបីជាមានពិពិធកម្មរបស់វា (Thangavelu et. al, 2024) ។ ការបញ្ចូលប្រទេសបី (ជប៉ុន ចិន និងកូរ៉េ) មិនទាន់មានដំណោះស្រាយចម្ងាយនៃធ្វើពាណិជ្ជកម្មបានឡើយ។ ទោះបីជាមានការអភិវឌ្ឍយន្តការត្រីភាគីចិន-ជប៉ុន-កូរ៉េរៀងៗខ្លួនក៏ដោយ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ ភាគច្រើនក្នុងចំណោមបីបានរីកចម្រើនតាមរយៈវេទិកាមជ្ឈភាពអាស៊ាន ។ សមត្ថភាពរបស់អាស៊ានក្នុង

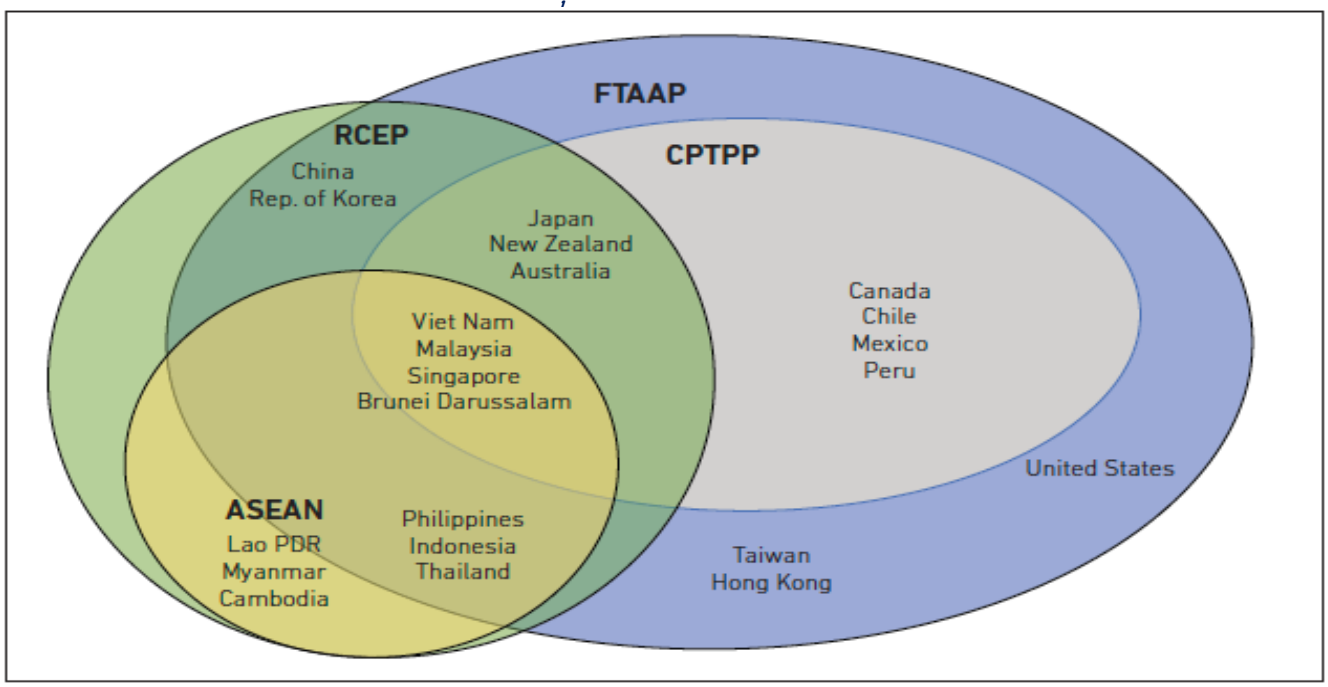
[4] https://ustr.gov/trade-agreements/agreements-under-negotiation/indo-pacific-economic-framework-prosperity-ipef

ការរៀបចំកិច្ចប្រជុំកំពូលមេដឹកនាំអាស៊ាន+៣ នៅខែមេសា ឆ្នាំ២០២០ ដើម្បីដោះស្រាយវិបត្តិកូវីដ១៩ និងសេដ្ឋកិច្ច បង្ហាញពីមជ្ឈភាពរបស់ខ្លួននៅក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអាស៊ី (Thangavelu et al, 2024)។

មជ្ឈភាពអាស៊ានក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ចក្នុងតំបន់ គឺជាតួនាទីដ៏ធំរបស់ខ្លួននៅក្នុងតំបន់។ អស់រយៈពេលប្រាំទសវត្សរ៍កន្លងមកនេះ អាស៊ានគឺជាកន្លែងសម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងតំបន់ កិច្ចសម្រុះសម្រួលទំនាក់ទំនងរវាងប្រទេសមហាអំណាចធំៗ មិនថាសហរដ្ឋអាម៉េរិក សហភាពសូវៀត ឬថ្មីៗនេះ គឺប្រទេសចិន(Thangavelu, 2024)។ អាស៊ានបានសម្រួចអន្តរកម្មជាមួយប្រទេសមហាអំណាចធំៗ នៅក្នុងតំបន់ ដោយផ្តល់ហានៈការទូតពិសេស ដោយបង្ហាញផលប្រយោជន៍របស់សមាជិកជាសមូហភាព និងជួយកសាងបទដ្ឋានក្នុងតំបន់(Ciorciari, 2017)។

សហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចអាស៊ាន គឺជាធាតុផ្សំដ៏សំខាន់សម្រាប់សមាហរណកម្មអាស៊ានជាមួយអាស៊ីបូព៌ា និងសេដ្ឋកិច្ចសកល មិនត្រឹមតែសម្រាប់ការបង្កើនចំណែកពាណិជ្ជកម្មក្នុងចំណោមសមាជិកប៉ុណ្ណោះទេ។ អ្វីដែលសំខាន់ តាមរយៈដំណើរការសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចរបស់អាស៊ាន រដ្ឋសមាជិកអាស៊ាន(AMS) សម្រេចបានសមាហរណកម្មកាន់តែច្រើនទៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចសកល។ អាស៊ានសម្រេចបានសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចជាមួយដៃគូសំខាន់ៗ របស់ខ្លួនជាមួយប្រទេសចិន ឥណ្ឌា ជប៉ុន និងកូរ៉េ និងបានពង្រីកទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្ម និងវិនិយោគយ៉ាងស៊ីជម្រៅជាមួយសហរដ្ឋអាម៉េរិក និងសហភាពអឺរ៉ុប (Thangavelu et. al, 2024)។

រូបភាពទី១៖ ក្រុមប្រទេសនៃកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មក្នុងតំបន់នៅអាស៊ីបូព៌ា

ASEAN = Association of Southeast Asian Nations, CPTPP = Comprehensive Progressive Trans-Pacific Partnership, FTAAP = Free Trade Area of the Asia Pacific, RCEP = Regional Comprehensive Economic Partnership.

ប្រភព៖ Thangavelu, Urata, Narjoko (2022)

ការរៀបចំអាស៊ាន និងអាស៊ានបូកមានសារៈសំខាន់ផងដែរស្របតាមការប្តេជ្ញាចិត្ត និងការពឹងទុកពីកំណែទម្រង់ក្នុងតំបន់ និងការដោះស្រាយបញ្ហា ដែលកំពុងកើតមាននៅក្នុងនិម្មាបកម្មពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ ក៏ដូចជាការគ្រប់គ្រងលំហូរទិន្នន័យ(Pangestu and Findlay, 2018)។

អាស៊ានផ្តោតលើកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីពហុភាគី នៃអាសិប (កិច្ចព្រមព្រៀងភាពជាដៃគូសេដ្ឋកិច្ចគ្រប់ជ្រុងជ្រោយក្នុងតំបន់) ដែលជាកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីដ៏ធំបំផុតក្នុងពិភពលោក ត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងផ្តល់នូវ "គោលការណ៍ច្បាប់" និងក្របខ័ណ្ឌស្ថាប័នថ្មី ដើម្បីអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចប្រកប ដោយចីរភាពនៅក្នុងតំបន់អាស៊ីបូព៌ា (Armstrong and Drysdale, 2022)។ ជាពិសេស កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មអាសិប គឺផ្អែកលើធាតុសំខាន់ៗ ចំនួនបួន នៃសមាហរណកម្មក្នុងតំបន់៖ (ក) ពាណិជ្ជកម្ម

និងការវិនិយោគផ្អែកលើច្បាប់ (ខ) ការបើកច្រកចូលទីផ្សារ (គ) កិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ច និង(ឃ) មជ្ឈភាពអាស៊ាន។ អាស៊ីបជាកិច្ចព្រមព្រៀង"រស់" ដែលអាចធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពនៅពេលក្រោយទៀតបាន គណៈកម្មាធិការរួមអាស៊ីបនឹងអាចបង្កើតរបៀបវារៈសមាហរណកម្មតំបន់កាន់តែទូលំទូលាយ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាសំខាន់ថ្មីៗ ដូចជាបរិស្ថាន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការអភិវឌ្ឍជំនាញ បរិវត្តកម្មបៃតង និងការអភិវឌ្ឍមជ្ឈមណ្ឌលទីក្រុងឌីជីថល និងឆ្លាតវៃ (Thangavelu et al, 2022A)។

ជាមួយនឹងការលេចចេញនូវភាពមិនច្បាស់លាស់នៃគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច (EPU) តាមរយៈការបែកខ្ញែកភូមិសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច វាទាមទារធ្វើឱ្យខ្សែច្រវាក់តម្លៃសកលកាន់តែមានភាពធន់នឹងការប៉ះពាល់ និងកែលម្អពាណិជ្ជកម្មផ្អែកលើ "គោលការណ៍ច្បាប់" និង "មូលដ្ឋានទីផ្សារ" នៅក្នុងតំបន់។ វាមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការថែរក្សាបរិយាកាសពាណិជ្ជកម្ម ការវិនិយោគបើកចំហ និងពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ចក្នុងតំបន់ (Thangavelu, 2024)។ ក្នុងន័យនេះ អាស៊ាននឹងដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការរក្សា និងពង្រឹងការរៀបចំពាណិជ្ជកម្មផ្អែកលើ "គោលការណ៍ច្បាប់" និង "មូលដ្ឋានទីផ្សារ" នៅក្នុងតំបន់ដែលបានកសាងមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់កំណើន និងការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយនិរន្តរភាពរយៈពេលវែងនៅក្នុងតំបន់ (Kimura, 2021)។ ជាឧទាហរណ៍ នឹងមានទំនោរកាន់តែខ្លាំងក្នុងការមិនគោរពច្បាប់ពាណិជ្ជកម្មពហុភាគីនៅក្នុងវិធីនៃការរៀបចំដោយទទួលបានសិទ្ធ និងការរៀបចំកិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគីដែលបង្កើតឡើងដោយសម្ព័ន្ធភាពជាយុទ្ធសាស្ត្រ ដែលនាំឱ្យមានការបែកខ្ញែកគោលនយោបាយ និងបែកខ្ញែកតំបន់កាន់តែធំ។ សម្ព័ន្ធភាពយុទ្ធសាស្ត្រទំនងជាធ្វើឱ្យចុះខ្សោយនូវការប្តេជ្ញាចិត្តសម្រាប់សមាហរណកម្មក្នុងតំបន់នៃប្រទេសសមាជិកអាស៊ាន និងអាស៊ីបូព៌ា។

មានទិដ្ឋភាពសំខាន់ៗជាច្រើនដើម្បីកាត់បន្ថយភាពមិនច្បាស់លាស់នៃគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច។ ទីមួយ គឺមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការដោះស្រាយបច្ចេកវិជ្ជាថ្មីៗ ដូចជា បញ្ញាសិប្បនិម្មិត មនុស្សយន្ត ការដឹកជញ្ជូន អគ្គិសនី បច្ចេកវិទ្យាស្វយ័ត និងបច្ចេកវិទ្យាអវកាស។ បណ្តាក្រុមហ៊ុនខ្សែច្រវាក់តម្លៃសកលថ្មីៗ ត្រូវតែមានភាពហ៊ាន និងមានភាពបត់បែនក្នុងការចូលរួម និងមានតួនាទីក្នុងសកម្មភាពខ្សែច្រវាក់តម្លៃសកលដែលមានតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់ ទាំងផ្នែកផលិតកម្ម និងសេវាកម្ម។ បញ្ហាដែលកំពុងកើតឡើងថ្មីៗត្រូវបានដោះស្រាយ និងគ្រប់គ្រងដោយអាស៊ានក្រោមការបង្កើតកិច្ចព្រមព្រៀងពហុភាគីដូចជា សហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចអាស៊ានឆ្នាំ២០៤៥ អាស៊ីប និងក្របខ័ណ្ឌអាស៊ាន។ ជាឧទាហរណ៍ ក្រោមក្របខ័ណ្ឌអាស៊ាន កិច្ចព្រមព្រៀងក្របខ័ណ្ឌសេដ្ឋកិច្ចឌីជីថលអាស៊ាន (DEFA) ដែលស៊ីសង្វាក់គ្នាលើច្បាប់ពាណិជ្ជកម្មឌីជីថល ការកាត់បន្ថយថ្លៃដើមប្រតិបត្តិការតាមព្រំដែន ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម ការបង្កើនវិសាលភាព និងផលប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងតំបន់។ ការប្តេជ្ញាចិត្តក្រោមក្របខ័ណ្ឌពហុភាគីដោយប្រទេសជាសមាជិកបង្កើនកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្រៅតំបន់ និងបង្ហាញសក្តានុពលសេដ្ឋកិច្ចឌីជីថលក្នុងតំបន់ និងសកលនិងសកម្មភាពខ្សែច្រវាក់តម្លៃសកល។ សមត្ថភាពក្រុមហ៊ុនក្នុងស្រុក ដើម្បីឈ្វេងយល់ និងបំបែកចរនាសម្ព័ន្ធផលិតកម្មរបស់ពួកគេដែលនឹងមានសារៈសំខាន់ក្នុងការបង្កើតក្រុមហ៊ុនខ្សែច្រវាក់តម្លៃសកលឱ្យមានភាពហ៊ាន និងមានភាពធន់កាន់តែច្រើននៅក្នុងតំបន់។ ជាឧទាហរណ៍ សមត្ថភាពរបស់ក្រុមហ៊ុនក្នុងស្រុកដើម្បីស្វែងយល់អំពី ការបំបែកនៃខ្សែច្រវាក់តម្លៃសកល នៃការបែងចែកពលកម្មអន្តរជាតិទាក់ទងនឹងធនធាន ពលកម្មគ្មានជំនាញ ជំនាញដែលពឹងផ្អែកខ្លាំងលើបច្ចេកវិទ្យា នឹងចំណេះដឹងដែលពឹងផ្អែកខ្លាំងលើបច្ចេកវិទ្យា ដែលនឹងសកម្មភាពមានសារៈសំខាន់ក្នុងការចូលរួម និងមានវត្តមានក្នុងតំបន់ និងសកម្មភាពខ្សែច្រវាក់តម្លៃសកល (Thangavelu et. al, 2022)។

ក៏មានតម្រូវការកាន់តែច្រើនផងដែរក្នុងការបង្កើតកម្លាំងពលកម្មជំនាញដែលបត់បែន និងរហ័សជាង មុននៅក្នុងតំបន់។ កម្មករក្នុងតំបន់ត្រូវតែមានជំនាញ និងរៀនជំនាញឡើងវិញ ដើម្បីបំបែកជំនាញរបស់ពួកគេ និងបង្កើតកម្លាំងពលកម្មដែលមានផលិតភាព និងការផ្លាស់ទីនៅក្នុងតំបន់។ ក៏មានតម្រូវការសម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ចដើម្បីបង្កើនជំនាញបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈដល់កម្មករដែលងាយរងគ្រោះនៅក្នុងតំបន់ ដោយសារជំនាញសំខាន់ៗនឹងមានសារៈសំខាន់ក្នុងការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃការបែកខ្ញែកដែលរងផលប៉ះពាល់ពីសម្ព័ន្ធភាពជាយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងតំបន់ (Thangavelu, 2024)។ នេះគឺជាបញ្ហាប្រឈមដ៏ធំបំផុតនៅក្នុងតំបន់ ដោយសារកម្លាំងពលកម្មខ្សោយទាក់ទងនឹងជំនាញសំខាន់ៗ បង្កើនភាពងាយរងគ្រោះពីកំរិតតំបន់ទៅកំរិតសកល

ដោយសារភាពមិននច្បាស់លាស់នៃគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចក្នុងតំបន់ និងសកល (Thangavelu et al, 2024)។

កិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងតំបន់មានសារៈសំខាន់ដើម្បីគាំទ្រដល់បរិវត្តន៍កម្មវិធនាសម្ព័ន្ធក្រុមហ៊ុននៅក្នុងបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល និងបច្ចេកវិទ្យាបៃតង ដើម្បីបង្កើនសកម្មភាពតម្លៃបន្ថែមរបស់ពួកគេ និងការចូលរួមក្នុង សកម្មភាពខ្សែច្រវាក់តម្លៃសកលនៅក្នុងតំបន់។ ក្រុមហ៊ុនក្នុងស្រុកត្រូវយល់ អំពីផលប៉ះពាល់នៃការផលិតកម្មវត្ថុធាតុដើម និងផលិតកម្មផលិតផលសម្រេច ដែលមានផលប៉ះពាល់ដល់សកម្មភាពខ្សែច្រវាក់តម្លៃសកលរបស់ពួកគេធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវថាមពល និង ប្រសិទ្ធភាពសកម្មភាពបៃតងរបស់ពួកគេ (Thangavelu, 2024)។

លើសពីនេះ អាស៊ានត្រូវផ្តោតលើទាំងសេដ្ឋកិច្ច និងកិច្ចការពារសង្គមដល់ក្រុមងាយរងគ្រោះនៅក្នុងតំបន់។ ភាពងាយរងគ្រោះរបស់កម្មករទំនងជាកើនឡើងជាមួយនឹងភាពមិនច្បាស់លាស់នៃគោល នយោបាយសេដ្ឋកិច្ចកាន់តែច្រើននៅក្នុងតំបន់។

ឯកសារយោង

ADB, 2023. ASEAN and Global Value Chains: Locking in Resilience and Sustainability, ADB, Manila.

Armstrong, S. and P. Drysdale (2022), 'The Implications of the Regional Comprehensive Economic Partnership for Asian Regional Integration', in F. Kimura, S. Thangavelu, and
D. Narjoko (eds.) Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP): Implica9ons, Challenges, and Future Growth of East Asia and ASEAN. Jakarta: Economic Research Institute for ASEAN and East Asia, pp.247–67.

Baker, S. R., Bloom, N., & Davis, S. J. (2016). Measuring economic policy uncertainty. Quarterly Journal of Economics, 131(4), 1593-1636.

Bloom, Nicholas (2009). "The impact of uncertainty shocks". Econometrica 77(3), pp. 623- 685.

Ciorciari, John D., 2017. "ASEAN and the Great Powers", Contemporary Southeast Asia, 39(2), 252-258, August 2017.
Constantinescu, C., Mattoo, A., & Ruta, M. (2020). Policy uncertainty, trade and global value chains: some facts, many questions. Review of Industrial Organization, 57, 285-308.
Kimura, F. (2021), 'New Phase of International Trade Policy 1: Mega FTAs Are Key Strategy', Discuss Japan: Japan Foreign Policy Forum, No. 63.

Petri, P.A., and M.G. Plummer (2020). 'East Asia Decouples from the United States: Trade War, COVID-19, and East Asia's New Trade Blocs', PIIE Working Paper no. 20-9, Washington, DC: PIIE.

Reddy, Ketan, Subash Sasidharan, Shandre Mugan Thangavelu, 2024. "Does Economic Policy Uncertainty Impact Firm GVC Participation? Microdata evidence from India", ADBI working paper, Japan.

Thangavelu, S.M., Shujiro Urata, D. Narjoko, 2022A. 'The Post COVID 19 and RCEP: Pandemic Recovery in East Asia', in Fukunari Kimura, Thangavelu S.M. and D. Narkojo editors, 'Regional Comprehensive Economic Partnership: Implications, Challenges, and Future Growth of East Asia and ASEAN", ERIA, Jakarta.

Thangavelu, S.M., F. Kimura and D.A. Narjoko, 2022B. 'Global Value Chains, Cities, and Urban Amenities: Case Study of ASEAN and East Asia', in ERIA (eds.) The Comprehensive Asia

Development Plan 3.0 (CADP 3.0): Towards an Integrative, Innovation and Sustainable Economy. Jakarta: ERIA, pp. 293-321.

Thangavelu, S.M., Fukunari Kimura, D. Narjoko, 2024. 'Services and GVC Activities in ASEAN and ASEAN Economic Community: Next Stage of Growth in Global Value Chain', in Fukunari Kimura, Shandre Mugan Thangavelu, Christopher Findlay, and Lurong Chen (edits), 'Services Global Supply Chains in ASEAN and East Asia: Implications and Opportunities for Regional Integration', Springer, 2024.

Thangavelu, S. M., 2024. Chain reactions: Regional cooperation can buffer global value chains against uncertainty. East Asia Forum Quarterly, 16(2), 34–36.

World Bank. (2020). *World Development Report 2020: Trading for Development in the Age of Global Value Chains*. World Bank.

Policy Brief

Geo-economic Fragmentation and Resilience of Global Production Value Chains in East Asia and ASEAN[1]

By
Shandre Mugan Thangavelu
Jeffrey Cheah Institute for Southeast Asia, Sunway University

1 July 2025

1. Introduction

Geo-economics has been the central feature of economic cooperation in ASEAN and it is normally highlighted as ASEAN Centrality. The key framework of geo-economics is the empowerment of countries to focus on regional economic development and trade as a means to manage the geopolitics and achieve its economic goals. It is used to manage the collective and shared vision and framework at the regional level for economic growth, and to mitigate geopolitical risk and instability in the region. This framework of ASEAN Centrality has been a cornerstone of ASEAN for economic cooperation since its formation in 1967, and shared vision in terms of ASEAN Economic Community (AEC), which has provided the stable and economic development for ASEAN.

There are several positive advantages of adopting the geoeconomics to manage the regional and global geopolitics. One important channel is the reinforcement of market and rule-based trading framework, which set the framework for private sector role and mutual recognitions of regional and global benefits. For example, the bilateral and multilateral free trade agreements (FTAs) set broader and deeper regional integration rules and commitments that helps to manage the regional geopolitics in an integrated framework. The impact of geoeconomics through regional trading framework in terms of multilateral FTAs is clear in terms of managing institutional misalignments in policies and reduce policy risk in the region. It also sets the framework for dispute settlements for economic issues such as enforcing intellectual property rights and unfair trading practices. Further, it also addresses disputes in social issues such as environment and climate change, movement of unskilled workers, and also creates the framework for narrowing the developmental gaps between member countries as in the ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) pillar that focuses on improving the quality of life for ASEAN citizens, promote sustainable development, and foster a strong ASEAN identity in culture, education, and social development.

The multilateral FTAs such as Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) and ASEAN plus one FTAs with Australia, China, India, Korea, and New Zealand provides the framework of regional integration in trade and investment and also sets a clear structure for geoeconomics to mitigate and manage regional geopolitics. It is the largest trading block that came into force in January 2022 comprising of 10 members of ASEAN (Brunei, Cambodia, Indonesia, Lao PDR, Malaysia, Myanmar, Philippines, Singapore, Thailand and Vietnam) and five other regional countries that ASEAN has existing free trade agreements – Australia, China,

[1] The policy brief mainly cited from the following publications:

Thangavelu, S.M., Fukunari Kimura, D. Narjoko, 2024. 'Services and GVC Activities in ASEAN and ASEAN Economic Community: Next Stage of Growth in Global Value Chain', in Fukunari Kimura, Shandre Mugan Thangavelu, Christopher Findlay, and Lurong Chen (edits), 'Services Global Supply Chains in ASEAN and East Asia: Implications and Opportunities for Regional Integration', Springer, 2024.

Thangavelu, S. M., 2024. Chain reactions: Regional cooperation can buffer global value chains against uncertainty. East Asia Forum Quarterly, 16(2), 34–36.

India, Japan, South Korea, and New Zealand.[2] [3] The trading block consists of nearly 30% share of the World population, 30% share of global GDP, and nearly 28% share of global trade in 2022. It sets an important agenda for trade and investment in global trade in terms of opening large domestic market (demand), releasing huge resources for trade and investment, and creating the dynamic regional and global value-chain activities (Kimura, Thangavelu, and Narjoko, 2022A). Overall, RCEP could mitigate the negative impact of US-China trade war and create positive effects on output and regional growth (Petri and Plummer, 2020).

2. Geo-economics Fragmentation

Global production value chains (GVCs) is the key economic growth strategy of East Asia and ASEAN. However, for the past two decades, we are observing greater geo-economic fragmentation and weakening of the GVC activities in the region. In fact, real economic shocks have hindered the growth of the GVC at both the regional and global level and creating greater uncertainty in GVC activities (Constantinescu et al., 2020). According to the World Development Report (2020), GVC growth peaked in 2007 and dwindled with the onset of the global financial crisis (GFC). Post-GFC, global trade recorded subdued growth, which was further exacerbated by the onset of Covid-19 pandemic (Reddy, Sasidharan, and Thangavelu, 2024). A common feature of these global shocks is the inherent economic policy uncertainty (EPU henceforth) associated with them (Baker et. al, 2016). This uncertainty results in a 'wait- and-watch' problem for firms wherein the firms' uncertainty induces inactivity among the firms, which leads to reduction in their level of investment (Bloom, 2009; Baker et. al, 2016). The greater uncertainty is affecting the level or resilience of the GVC activities in East Asia and the ASEAN.

There are several reasons for the geo-economics fragmentation. Firstly, there are uneven impact of trade and openness on the economic growth within and between countries. Recent evidence indicates that open economies experience higher growth, widening wage inequality between skilled and unskilled as well as greater rural and urban divide (Thangavelu et. al, 2022B). The uneven impact of technology and trade is also apparent between developed and developing countries. The recent evidence also highlights the catching-up of the South (developing) countries with the North (developed) countries, narrowing the development gap between the South and North.

The emerging issues of geo-economic fragmentation in terms of the economic policy uncertainty (EPU) in open economic strategies is becoming more apparent with US-China trade war and the strategic alliances driven by the US and Europe with IPEF (Indo-Pacific Economic Framework) trying to isolate the technology and GVC activities of China and contain the technological changes in East Asia through the GVC activities[4]. The uncertainty in strategic alliances are creating investment uncertainty in terms of the decoupling of the GVC activities of the multinationals specifically in offshoring, nearshoring, and friend-shoring.

Further, fragmented geo-economics through EPU is weakening the 'market-based' and 'rule- based' trading activities that drive the efficiency of GVC and greater regional integration (Thangavelu, 2024). The EPU is increasing the decoupling effects of both the backward and forward linkages of the GVC activities and increasing the vulnerability of the supply chains and domestic firm activities. In fact, the EPU effects are likely to be felt more on countries that are positioned higher in the GVC activities in terms of multiple (double) transformation of their products compared to lower resource positioned countries in the regional and global GVC (Thangavelu, 2024). The implications of strategic alliances could be more significant for more developed and developing economies of Indonesia, Malaysia, Philippines, Thailand, Singapore, and Vietnam.

Recent study by Ketan, Sasidharan, and Thangavelu (2024) highlight that the GVC activities in East Asia is changing due to the economic policy uncertainty. The effects are higher for trade in GVCs due to effects of intermediate trade and service linkages in the GVC activities. This has direct impact on the investment patterns and decisions of firms as they may choose to postpone their investments activities. The study also highlights that the trade and policy uncertainties associated with global trade will have direct impact on the entry and exit of firms from GVC activities, thereby creating further economic uncertainty (Ketan, Sasidharan, and Thangavelu, 2024).

[2] India has opted out of the agreement, but with some provisions to join RCEP in future.

[3] The ASEAN Framework for RCEP was adopted by the ASEAN Leaders during the 19th ASEAN Summit in November 2011 in Bali, Indonesia. The Joint Declaration of Ministers for launch of RCEP negotiations was done on 20 November 2012 in Phnom Penh, Cambodia during the 21st ASEAN Summit.

[4] https://ustr.gov/trade-agreements/agreements-under-negotiation/indo-pacific-economic-framework- prosperity-ipef

3. Policies to Mitigate Geo-Economics Fragmentation

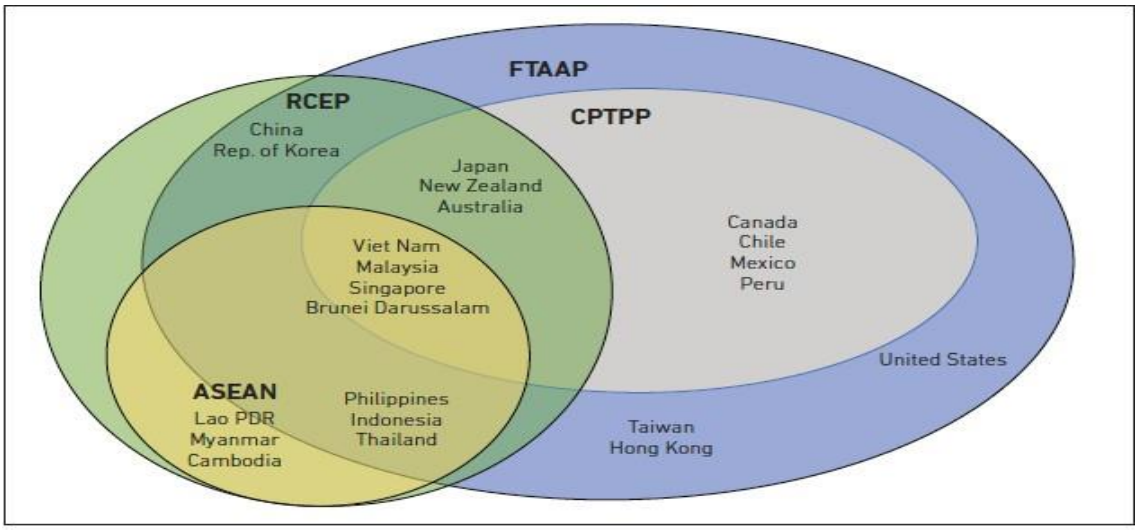
The key for ASEAN is to maintain and enhance the ASEAN Centrality of shared vision and growth through geo-economics. ASEAN should emphasize the importance of ASEAN Centrality in multilateral FTAs such as RCEP and ASEAN Economic Community (AEC).

The centrality of ASEAN is the key for the East Asian regional cooperation (Figure 1). It has more coherent framework and established trust and deep and effective working relations over many decades compared to than other subregional grouping, despite its diversity (Thangavelu et. al, 2024). The Plus Three countries (Japan, China, and Korea) continue to have unresolved history and political distance. Despite developing their own China–Japan–Korea trilateral cooperation mechanism, most of the cooperation amongst the three has progressed via ASEAN-centred forums. The ability of ASEAN to convene an ASEAN+3 Leaders' Summit in April 2020 to address the COVID-19 health and economic crisis demonstrates its centrality in Asian cooperation (Thangavelu et. al, 2024).

ASEAN's centrality in regional economic cooperation is typical of its broader role in the region. For the past five decades, ASEAN has been an anchor of regional cooperation, mediating relations between large powers, whether the US, the Soviet Union or, more recently, China (Thangavelu, 2024). ASEAN has shaped interactions with large powers in the region by providing unique diplomatic spaces, articulating its members' interests as a collective, and helping to build regional norms, (Ciorciari, 2017).

The ASEAN Economic Community is an important component for ASEAN integration with East Asia and the global economy, not only for increasing the trade share amongst members. Importantly, through the ASEAN's economic integration process, ASEAN Member States (AMS) have achieved greater integration into the global economy. ASEAN has achieved economic integration with its major partners with China, India, Japan, and Korea; and has extended deep trade and investment ties with the US and Europe (Thangavelu et. al, 2024).

Figure 1: Regional Trade Groupings in East Asia

ASEAN = Association of Southeast Asian Nations, CPTPP = Comprehensive Progressive Trans-Pacific Partnership, FTAAP = Free Trade Area of the Asia Pacific, RCEP = Regional Comprehensive Economic Partnership.

Source: Thangavelu, Urata, Narjoko (2022)

ASEAN and ASEAN-plus arrangements will also be important for aligning regional reform commitments and expectations, and addressing emerging issues in the international trade architecture, such as managing data flows (Pangestu and Findlay, 2018).

The ASEAN centred multilateral free trade agreement of RCEP (The Regional Comprehensive Economic Partnership), the largest free trade agreement in the world, is expected to provide the 'rule-based' and new institutional framework to develop the sustainable economic development in the East Asian region (Armstrong and Drysdale, 2022). Specifically, RCEP is based on four key elements of regional integration: (a) rule-based trade and investment, (b) market access, (c) economic cooperation, and (d) ASEAN Centrality. As a 'living' agreement, the RCEP Joint Committee will be able to create a wider regional integration agenda to address key

contemporary issues such as the environment and climate change, skills development,green transformation, and developing digital and smart urban centres (Thangavelu et. al, 2022A).

With the emergence of economic policy uncertainty (EPU) through geo-economics fragmentation, there is a need to make GVCs more resilient to shocks and improve 'rule- based' and 'market-based' trade in the region. It is important to maintain an open trade and investment environment and strengthen the regional economic cooperation (Thangavelu, 2024). In this respect, ASEAN will play an important role to maintain and strengthen the 'rule- based' and 'market-based' trading arrangement in the region, which has built the foundation for the long-term sustainable growth and development in the region (Kimura, 2021). For example, there will be greater tendency to disregard multilateral trading rules in favour of discretionary and bilateral arrangements induced by the strategic alliances that are likely to create greater policy and regional fragmentation. The strategic alliances are likely to weaken the regional integration commitments of the ASEAN and East Asian member countries.

There are several key aspects to mitigate economic policy uncertainty. Firstly, it is critical to address new emerging technologies such as AI, robotics, electric transportation, autonomous technologies and space technologies. The new frontier GVC firms have to be nimble and flexible to participate and position to higher value-added GVC activities in both manufacturing and services. The new emerging issues are addressed and managed by ASEAN under the multilateral settings such as AEC 2045, RCEP and ASEAN framework. For example, under ASEAN framework, the ASEAN Digital Economy Framework Agreement (DEFA), which harmonizes the digital trade rule, reduce border transaction cost, improve trade facilitation, increase the spillovers and externalities in the region. The commitments under the multilateral framework by the member countries increase the regional externalities and unlock the potential for regional and global digital trade and GVC activities. The domestic capacity in terms of the domestic firms to understand and unbundle their production structure will be critical to create the more agile and resilience GVC firms in the region. For example, the domestic capacity of firms to understand the second-stage unbundling of GVC of international division of labour in terms resource, unskilled, skilled-technology intensive, and technology-knowledge intensive activities will be important to effectively participate and position in the regional and global GVC activities (Thangavelu et. al, 2022).

There is also a greater need to create more flexible and agile skilled labour force in the region. The workers in the region must be skilled and reskilled to unbundle their skills and create productive and highly mobile labour force in the region. There is a need for economic cooperation to increase the technical and vocational skills of vulnerable workers in the region as critical skills will be important to mitigate the decoupling effects from the strategic alliances in the region (Thangavelu, 2024). This is the greatest challenge in the region as the weak labour force in terms of critical skills increase the vulnerability of the region to the regional and global economic policy uncertainties (Thangavelu et. al, 2024).

Regional cooperation is critical to support structural transformation of firms in digital and green technologies to increase their value-added activities and participate in the GVC activities in the region. Domestic firms have to understand the upstream and downstream emission effects of their GVC activities to improve their energy and green efficiency of their activities (Thangavelu, 2024).

Further, ASEAN has to focus on both economic as well as social protection of vulnerable groups in the region. The vulnerability of workers is likely increase with greater economic policy uncertainty in the region.

References

ADB, 2023. ASEAN and Global Value Chains: Locking in Resilience and Sustainability, ADB, Manila.

Armstrong, S. and P. Drysdale (2022), 'The Implications of the Regional Comprehensive Economic Partnership for Asian Regional Integration', in F. Kimura, S. Thangavelu, and
D. Narjoko (eds.) Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP): Implications, Challenges, and Future Growth of East Asia and ASEAN. Jakarta: Economic Research Institute for ASEAN and East Asia, pp.247–67.

Baker, S. R., Bloom, N., & Davis, S. J. (2016). Measuring economic policy uncertainty. Quarterly Journal of Economics, 131(4), 1593-1636.

Bloom, Nicholas (2009). "The impact of uncertainty shocks". Econometrica 77(3), pp. 623- 685.

Ciorciari, John D., 2017. "ASEAN and the Great Powers", Contemporary Southeast Asia, 39(2), 252-258, August 2017.

Constantinescu, C., Mattoo, A., & Ruta, M. (2020). Policy uncertainty, trade and global value chains: some facts, many questions. Review of Industrial Organization, 57, 285-308.
Kimura, F. (2021), 'New Phase of International Trade Policy 1: Mega FTAs Are Key Strategy', Discuss Japan: Japan Foreign Policy Forum, No. 63.

Petri, P.A., and M.G. Plummer (2020). 'East Asia Decouples from the United States: Trade War, COVID-19, and East Asia's New Trade Blocs', PIIE Working Paper no. 20-9, Washington, DC: PIIE.

Reddy, Ketan, Subash Sasidharan, Shandre Mugan Thangavelu, 2024. "Does Economic Policy Uncertainty Impact Firm GVC Participation? Microdata evidence from India", ADBI working paper, Japan.

Thangavelu, S.M., Shujiro Urata, D. Narjoko, 2022A. 'The Post COVID 19 and RCEP: Pandemic Recovery in East Asia', in Fukunari Kimura, Thangavelu S.M. and D. Narkojo editors, 'Regional Comprehensive Economic Partnership: Implications, Challenges, and Future Growth of East Asia and ASEAN", ERIA, Jakarta.

Thangavelu, S.M., F. Kimura and D.A. Narjoko, 2022B. 'Global Value Chains, Cities, and Urban Amenities: Case Study of ASEAN and East Asia', in ERIA (eds.) The Comprehensive Asia

Development Plan 3.0 (CADP 3.0): Towards an Integrative, Innovation and Sustainable Economy. Jakarta: ERIA, pp. 293-321.

Thangavelu, S.M., Fukunari Kimura, D. Narjoko, 2024. 'Services and GVC Activities in ASEAN and ASEAN Economic Community: Next Stage of Growth in Global Value Chain', in Fukunari Kimura, Shandre Mugan Thangavelu, Christopher Findlay, and Lurong Chen (edits), 'Services Global Supply Chains in ASEAN and East Asia: Implications and Opportunities for Regional Integration', Springer, 2024.

Thangavelu, S. M., 2024. Chain reactions: Regional cooperation can buffer global value chains against uncertainty. East Asia Forum Quarterly, 16(2), 34–36.

World Bank. (2020). World Development Report 2020: Trading for Development in the Age of Global Value Chains. World Bank.

About the iTrade

iTrade Bulletin is an e-publication by the Trade Training and Research Institute of the Ministry of Commerce. This monthly bulletin provides brief updates on specific issues in Cambodia, the regions and the world.

This knowledge-sharing through scientific researches in the multifaceted areas aims to highlight current trade news & statistics relevant to all social stakeholders.

Honorable President

H.E. Mrs. CHAM Nimul

Editorial Board

- H.E. Ms. SEREI Borapich
- Mr. HOR lengchhay
- Ms. PHAL Yita

Advisor

- H.E. Mr. PENN Sovicheat
- H.E. Prof. Shandre Mugan THANGAVELU

Teamwork

- Mr. PAO Phireak
- Ms. YANGNY Chakriya
- Mr. LY Rithy

Announcement

Academicians, researchers, students and public are welcome to contribute their academic works, on all disciplines and topics of relevant interest to trade, to the next publication of the iTrade Bulletin.

Topics Covered:

- International trade and logistics / trade laws;
- Digital economy / e-commerce;
- Economics and economic laws;
- Value added supply chains and logistics; and
- Facilitate the green business transition

Categories:

- Research articles
- Case reports
- Policy Briefs

Trade Training and Research Institute

Lot 19-61, Russian Federation Blvd, Phum Teuk Thla, Sangkat Teuk Thla, Khan Sen Sok, Phnom Penh, Kingdom of CAMBODIA

ttri.moc | www.ttri.moc.gov.kh | @ttrimoccambodia